

ဝိမ္မဲးရင်း

နိုင်ငံရေးအခြေပြုကျမ်း

mg yoe . com

ရွှေညောင်
မုဒ္ဒာပိသဒ္ဒာ တာယုဒါဆေးရုံရာရာ

SAMPLE BOO

ရွှေညောင်
မုဒ္ဒာပိသဒ္ဒာ တာယုဒါဆေးရုံရာရာ
ထပ်မံတင်ပြချက်

ရွှေညောင်
ဘာသာရေးစံယူချက်

ရွှေညောင်
စာပေဒေသ

ရွှေညောင်
အတွေးအခေါ် ဟင်းလေးအိုးကြီး

ရွှေညောင်
မိုက်လွန်စေတနာရှိသူများအတွက်
ရွှေညောင်
မျှော်လင့်ချက်

ရွှေညောင်
အကြံပေးစာအုပ်
ပြန်ရွေးငွေ

NAPoleon HILL'S
THINK AND GROW RICH

ရွှေညောင်
အာမာရ
ကျန်းမာရေး

ရွှေညောင်
လောကုတ္တရာ
ခက်ဆစ်ခက်ရာများ

တန်ဖိုး

၅၀၀၀ ကျပ်

အုပ်ရေ

၅၀၀ အုပ်

အကြိမ်

တတိယအကြိမ်

ထုတ်ဝေသည့်အချိန်

၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ

မျက်နှာပုံ

ပန်းရွှေပြည်

ထုတ်ဝေသူ

ဦးသိမ်းမင်း (၀၄၂၉၁)

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

၃၃၄၊ ၈ လမ်း၊ ၁၁ ရပ်ကွက်၊

တောင်ဥက္ကလာပမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ

ဦးဇေယျာဦး (၀၁၅၇၉)

Silver Sky Press

အမှတ် ၂၆၊ ၉၇ လမ်း၊ လွတ်လပ်ရေးရပ်ကွက်၊

မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

စာအုပ်ချုပ်

မင်းဇော်

နိုင်ငံရေးအခြေပြုကျမ်း

ပီမိုးနင်း

စာအုပ်အကြောင်း

- ပထမအကြိမ်
၁၉၂၃ ခု၊ ဗန္ဓုလစာပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ဒုတိယအကြိမ်
၁၉၇၃ ခု၊ ဥဒါန်းစာပေ။
- တတိယအကြိမ်
၂၀၂၂ ခု ဒီဇင်ဘာလ၊ ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်။

မာတိကာ

* ပီမိုးနင်း၏ နိုင်ငံရေးအခြေပြုကျမ်း ၉
 ဒေါက်တာခင်မောင်ညွန့်

* နိဒါန်း ၁၉

အခန်း-၁

* နိုင်ငံရေးအကြောင်း ၂၃

- ဂရိတ်လူမျိုးတို့၏ အယူဝါဒ ၂၈

- ရောမလူမျိုးတို့၏ အယူဝါဒ ၂၉

- ကြူတန်လူမျိုးတို့၏ အယူဝါဒ ၃၁

- တိုင်းနိုင်ငံတို့၏ ခြားနားခြင်း ၃၂

- တိုင်းနိုင်ငံတို့၏ မူလပေါ်ပေါက်ခြင်းအကြောင်း ၃၆

အခန်း-၂

* တရားဥပဒေအကြောင်း ၄၃

- အစိုးရအကြောင်း ၄၆

အခန်း-၃

* တိုင်းပြည်၏ အကြီးဆုံးသော အချုပ်အခြာ၏အကြောင်း ၄၉

အခန်း-၄

* ပြည်သူ တိုင်းနိုင်ငံအမျိုးသားအကြောင်း ၅၅

အခန်း-၅

* အခွင့်တရားများနှင့် တာဝန်များအကြောင်း ၆၃

အခန်း-၆

* တိုင်းနိုင်ငံ၏ နယ်ပယ်အကြောင်း ၆၇

- နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ခြင်း စည်းကမ်းဥပဒေများ ၆၇

အခန်း-၇

* အုပ်ချုပ်ခြင်းအမျိုးမျိုးအကြောင်း ၇၃

၁- ဝေဖန်နည်း ၇၃

၂- ဝေဖန်နည်း ၇၄

၃- ဝေဖန်နည်း ၇၄

၄- ဝေဖန်နည်း ၇၄

- အာရစ်စတိုတယ်လ်၏ ဝေဖန်နည်း ၇၄

- ပရိုဖက်ဆာလီကော့၏ ဝေဖန်နည်း ၇၆

- သီအိုကရေစီ ၈၀

- မော်နာခီ ၈၁

- အယ်ရစ်စတိုကရေစီ ၈၃

- အိုလီဂါခီ ၈၅

- ဒီမိုကရေစီ ၈၆

- ဆန္ဒမဲလက်မှတ်ပေးခြင်း ၉၀

- ပညာရှိကြီး မီး(လ)အယူ ၉၂

- ရောပြွမ်းသောအုပ်ချုပ်ခြင်း ၉၅

- ပေါင်းစပ်သောတိုင်းနိုင်ငံ ၉၆

- ကိုလိုနီတိုင်းနိုင်ငံ ၉၈

- အင်ပိုင်ရာတိုင်းနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းခြင်း ၁၀၀

(အင်ပီးရယ်ထဖေဒရေးရှင်း)

အခန်း-၈

- တိုင်းနိုင်ငံ၏ အကျိုး ၁၀၃
- အမျိုးမျိုးသောယူဆပုံများ ၁၀၅
- ဘလန်းရှုလီ၏အယူဝါဒ ၁၀၆
- ကျွန်ုပ်၏ထင်မြင်ချက် ၁၀၇
- ဗွန်ဟော်ဇင်ဒေါ၏အယူဝါဒ ၁၀၈
- ပရိုဖက်ဆာဘားဂျက်၏အယူဝါဒ ၁၀၉

အခန်း-၉

- အုပ်ချုပ်ခြင်း၏ စီမံဖွဲ့စည်းခြင်း ၁၁၁
- ၎င်း ၃ ခုသောဌာနတို့ကို ဝေဖန်၍ပြခြင်း ၁၁၄
- အထက်,အောက်-ပါလီမန်လွှတ်တော် ၂ ခု
ထားခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများ ၁၁၇
- ပါလီမန်လွှတ်တော် ၂ ခု၌ ပါဝင်သောအမတ်များ ၁၁၉
- ထိုလွှတ်တော် ၂ ခု၏ တန်ခိုးအာဏာအကြောင်း ၁၁၉
- တိုက်ရိုက်ဥပဒေထုတ်ပြန်ခြင်း ၁၂၀
- အင်္ဂလန်ပြည်, ပြင်သစ်ပြည်, အမေရိကတိုင်း,
ဂျာမနီပြည်၌ ဥပဒေဌာနနှင့် အမှုဆောင်ဌာန၏
ဆက်သွယ်ခြင်းအကြောင်း ၁၂၅
- အင်္ဂလန်ပြည် ၁၂၆
- ပြင်သစ်ပြည် ၁၂၇
- အမေရိကတိုင်း ၁၂၈
- ဂျာမနီပြည် ၁၃၀
- တရားစီရင်ခြင်းဆိုင်ရာဌာန ၁၃၀

အခန်း-၁၀

- အစိုးရတို့၏ တာဝန်ကိစ္စအကြောင်း ၁၃၃
- ယခုခေတ်ကာလ အစိုးရမင်းတို့၏ဆောင်ရွက်မှုများ ၁၃၆

အခန်း-၁၁

- ဗြိတိသျှတိုင်း ယခုအုပ်ချုပ်ပုံ ၁၃၉
- အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့၏ အုပ်ချုပ်ခြင်းသဘော
- ပါလီမန်လွှတ်တော်အကြောင်း ၁၄၃
- ပရိဘိကောင်စီ ၁၄၅
- ကက်ဘီနက်လွှတ်တော်အကြောင်း ၁၄၆
- ဥပဒေပြုဌာန ၁၄၉
- အောက်လွှတ်တော်အမတ်များနှင့် ၁၅၀
- ၎င်းအမတ်များကို ရွေးကောက်ခြင်း
- အောက်လွှတ်တော်နှင့် ဥပဒေထုတ်ပြန်ခြင်း ၁၅၂
- ဥပဒေကြမ်းများ ၁၅၂
- အောက်ပါလီမန်လွှတ်တော်နှင့် ၁၅၄
- အမျိုးသားဘဏ္ဍာငွေအကြောင်း
- အထက်လွှတ်တော် ၁၅၅
- အထက်လွှတ်တော်, အောက်လွှတ်တော်တို့၏ဆက်ဆံခြင်း ၁၅၅
- ဘုရင်မင်းမြတ် ၁၅၈
- တာဝန်ခံအမှုဆောင်ဌာန ၁၅၉
- ကက်ဘီနက်အမတ်များနှင့် ပါလီမန်လွှတ်တော် ၁၆၀
- ကက်ဘီနက်လွှတ်တော်အခြေအနေ ၁၆၁
- ကက်ဘီနက်လွှတ်တော်အမတ်တို့၏ ၁၆၂
- အမှုဆောင်တာဝန်များ
- ကက်ဘီနက်လွှတ်တော်၌ ပါဝင်သောအမတ်များ ၁၆၄
- ပါလီမန်လွှတ်တော်၏ အခွင့်တန်ခိုးများ ၁၆၅

အခန်း-၁၂

- ပါတိဂါးဘုမင်း ၁၆၆

နောက်ဆက်တွဲ ၁

- ကိုလိုနီနိုင်ငံအကြောင်း ၁၇၃

- ကနေဒါပြည် ၁၇၄

- နယူးဖောင်လင်ကျွန်း ၁၇၆

- သြစတြေးလျပြည် ၁၇၆

- နယူးဇီလန်ပြည် ၁၇၇

- အာဖရိကတိုက်အနောက်ပိုင်း ၁၇၈

- အာဖရိကတိုက်တောင်ပိုင်း ၁၇၈

- အာဖရိကတိုက်အရှေ့ပိုင်း ၁၈၀

- ဗြိတိသျှအရှေ့အိန္ဒိယတိုင်း ၁၈၁

နောက်ဆက်တွဲ-၂

- နိုင်ငံရေးဟောနည်းပြောနည်း ၁၈၅

ပီမိုးနင်း၏ နိုင်ငံရေးအခြေပြုကျမ်း

ဒေါက်တာခင်မောင်ညွန့်

၁၉၅၄ ခုနှစ်က စာရေးသူသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ ဂုဏ်ထူးတက် နေစဉ် တစ်နေ့တွင် အင်းဝဆောင်ရှေ့ စင်္ကြံအောက်၌ ဘယာကြော်ရောင်းနေသော ကုလားထံ ဘယာကြော် ဝယ်စားပါသည်။ ကုလားက ထုပ်ပေးရန် စက္ကူလွတ် ကုန်သွားသဖြင့် စာအုပ်ဟောင်းမှ ဆုတ်ရန် စာအုပ် ၁ အုပ်ကို ဆွဲထုတ်လိုက် ရာ ကတ်ထူဖုံးအစိမ်းရောင်နှင့် အတော်ဟောင်းနေသော ‘နိုင်ငံရေးအခြေပြု ကျမ်း’ကို တွေ့လိုက်ပါသည်။ ‘မဆုတ်ရန်’ အချိန်မီတားလိုက်ပြီး ယူကြည့် ရာ၊ ‘၁၉၂၃ ခုနှစ်က ပီမိုးနင်းရေးသော စာအုပ်ဖြစ်ကြောင်း’ တွေ့ရ၏။ ၅ မှူးပေး၍ စာအုပ်ကို ဝယ်လိုက်ပါသည်။ ဘရာကြော်ထုပ်ရန် စာရေးသူကိုင်လာ သော ဗလာစာအုပ်မှ ဆုတ်သုံးလိုက်ပါသည်။ ၅ မှူးရ၍ ဝမ်းသာသောကုလား သည် နောင် စာအုပ်ဟောင်းပါလာတိုင်း စာရေးသူအား ပြသော်လည်း အကြိုက် မတွေ့တော့ပါ။

ယင်းစာအုပ်ကို တစေ့တစောင်းကြည့်ပြီး စာအုပ်သေတ္တာတွင် ထည့်ထားလိုက်ပါသည်။ လက်ဝယ်ရောက်လာသည်မှာ ၁၈ နှစ်ပင် ရှိပြီ။ ၁ ခါက လုပ်သားပြည်သူ့ နေ့စဉ်သတင်းစာတွင် ဆရာတက်တိုး၏ ဆောင်းပါး ၁ ပုဒ်က ‘ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်မှုပညာ’ကို နှိုးဆော်ထားသည်ကို ဖတ်လိုက်ရတော့

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

မှ နိုင်ငံရေးအခြေပြုကျမ်းကို သတိရမိပါသည်။ စာအုပ်သေတ္တာများ၌ ရှာဖွေ ခဲ့ရာ ယခုမှ ပြန်တွေ့ပါသည်။ ၁၉၂၃ ခုနှစ် ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့တွင် ရေးပြီး သော ၎င်းစာအုပ်-ဗန္ဓုလ စာပုံနှိပ်တိုက် ၃၀ မောင်ဂိုမာရီလမ်း ရန်ကုန်မြို့က ပုံနှိပ်သည်။ ဝံသာနုဦးဗျိုင်း ၁၈ မောင်သိမ်း ပိဋကတ်တော်အစုံနှင့် သင်္ကန်း ပရိက္ခရာရောင်းသောဆိုင်၊ နံပါတ် ၉၆ ရွှေတိဂုံဘုရားကြီးဈေး ရန်ကုန်မြို့က ရောင်းချသည်။-ဟု စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထား၏။ စာအုပ်သက်တမ်းသည် ၇၉ နှစ်ပင် ရှိပြီ။ ဆွေးမြေ့စပြုလာပြီ။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၅၀ နီးပါးခန့်ကလည်း ‘မြန်မာတို့ နိုင်ငံရေးနှင့် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်မှုပညာကို နားလည်စေရန်’ စေတနာ နှင့် ရေးခဲ့သော ဆရာကြီးပီမိုးနင်းအား ကျေးဇူးပြုသောအနေနှင့် လည်းကောင်း၊ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်မှုအကြောင်းကို လူထု ၁ ရပ်လုံးက အာရုံပြု လေ့လာနေသော အချိန်လည်းဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း စာအုပ်ပါအကြောင်းအရာများကို ကောက်နုတ်တင်ပြလိုပါသည်။

ပီမိုးနင်းက သူ့စေတနာကို နိဒါန်းတွင် ဖော်ပြထားပုံမှာ-
 ‘ပညာရှိကြီးတို့ ရေးပြုစီရင်ကြကုန်သော ကျမ်းများ။
 ဘီအေ, အမ်အေအတန်းများနှင့်ဆိုင်သော ကျောင်းသုံးစာအုပ်
 များမှ ဤကျမ်းငယ်ကို ပေါင်းစုစီရင်ရခြင်း၌ စီရင်သူ၏
 ရည်ရွယ်ချက်သည် အခြားမဟုတ်။ အရေးကြီးသော နိုင်ငံရေး
 ခေတ်ကြီးတွင် အမျိုးသားနှင့် တိုင်းပြည်သာသနာတော်
 အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ရွက်လိုကြသော ရဟန်းရှင်, လူအပေါင်း
 တို့၏လက်သို့ နိုင်ငံရေး လက်နက်ကောင်းတစ်ခုကို အပ်ရန်
 ဖြစ်လေသည်။’-ဟု ဖြစ်၏။

အလျား ၈ လက်မခွဲ-အနံ ၅ လက်မ ၁ စိတ် အရွယ်ရှိ စာအုပ်တွင် စာမျက်နှာပေါင်း ၁၆၀-အခန်းပေါင်း ၁၂ခန်းနှင့် နောက်ဆက်တွဲ ၂တွဲ ပါသည်။

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

ပထမ 'အခန်း ၁' -တွင် နိုင်ငံရေးအကြောင်း ရှင်းပြပြီး၊ ရောမကြူတန် တို့၏ နိုင်ငံရေးအယူဝါဒများ၊ တိုင်းနိုင်ငံတို့၏ မူလပေါ်ပေါက်လာခြင်း အကြောင်းများကို အလွယ်ဆုံး ဖော်ပြထားသည်။

အောက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်ကို ကြည့်ပါ။

'နိုင်ငံရေးပညာ ဆိုသည်မှာ လူသတ္တဝါတို့ စုဝေး နေထိုင်သော တိုင်းပြည်၏ အခြေခံအုတ်မြစ်သဖွယ်ဖြစ်သော အကြောင်းအရာများနှင့် အုပ်ချုပ်ပုံနည်းလမ်းစနစ်တို့ကို ညွှန်ပြသောပညာ ဖြစ်လေသည်။'

'ငှင်းပညာသည် ရာဇဝင်နှင့် ပူးတွဲလျက် ရှိ၏။ 'နိုင်ငံကြီးပွားရေး စည်းကမ်းနည်းလမ်းပညာ' ဟု ခေါ်ဆိုအပ် သော political economy (မိုလီတီ ကယ်အက်ကိုနော်မီ) ခေါ် အတတ်ပညာနှင့် ပေါင်းလျက်ရှိ၏။ sociology (ဆိုရှီ အိုလိုဂျီ) ခေါ် လူသတ္တဝါတို့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေထိုင် အသက်မွေးခြင်းဆိုင်ရာပညာနှင့် ဆက်သွယ်လျက်ရှိ၏။ statistics (စတေးတစ်စ်တစ်) ခေါ် တိုင်းပြည်၏ အဖြစ် အပျက် အခြေအနေတို့ကို သင်္ချာဖြင့် အမှတ်အသားပြုသော ပညာနှင့် မကင်းသော ဆက်သွယ်ခြင်း ရှိ၏။'

မျိုးချစ်စိတ် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပုံမှာ

'အမျိုးသားအားလုံးတို့၏ စည်းလုံးသော စိတ်ဆန္ဒ သည် 'တိုင်းပြည်' ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော သတ္တဝါ အကောင် အထည်ကြီး၏အသက် ဖြစ်၏။ ထိုအသက်သည် အခါခပ်သိမ်း

ထင်ရှားခြင်းသို့ မရောက်သော်လည်း တိုင်းပြည်၏ ဘေးအန္တရာယ်ကြုံတွေ့သည့်အခါ ထိုအသက်သည် ထင်ရှားစွာ လှုပ်ရှားပေါ်ပေါက်လာတတ်သည်။’-ဟု ဆိုထားသည်။

တိုင်းနိုင်ငံတို့၏ မူလပေါ်ပေါက်ခြင်းအကြောင်းကို ဖော်ပြရာတွင် ဟော့ဘဲစ် (Hobbes), လော့ခ် (Locke) နှင့် ရူးစူး (Rousseau) ပညာရှိကြီးတို့၏ အယူအဆများကို အချုပ်ဖော်ပြပြီး၊ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပါမောက္ခ ဘားဂက်စ် (Professor Burgges) နှင့် လီကော့ (Leacock) တို့၏ သုံးသပ်ချက်များကိုပါ ထည့်သွင်းတင်ပြထား၏။

‘အခန်း ၂’တွင် တရားဥပဒေအကြောင်းကို ရေးရာတွင်၊

‘ဥပဒေတို့သည် စုဝေးနေထိုင်သော လူသတ္တဝါတို့ လိုက်နာရန် အမိန့် အာဏာ ၁ မျိုး ဖြစ်လေရာ၊ ‘ထိုအမိန့် အာဏာတို့ကို လိုက်နာရမည်။’-ဟူ၍ အကြီးဆုံးသော နိုင်ငံအစိုးရမင်းတို့က အကျပ်အတည်း အခိုင်အမာ ပြုရလေသည်။’-ဟူ၍၊ ဥပဒေထိရောက်ရေးအတွက် အစိုးရအာဏာ အရေးကြီးပုံကို ညွှန်ပြထား၏။

အစိုးရအကြောင်းကို လူပိန်းနားလည်အောင် ရေးထားပုံမှာ

‘တိုင်းနိုင်ငံ ဟူသော အကြောင်းကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားရာ၌ အစိုးရသည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်ကြောင်းကို စိတ်ထဲ၌ ထင်မြင် သိရှိရလေသည်။ တိုင်းနိုင်ငံ ဟူသမျှတို့၌ အုပ်ချုပ်သောသူများနှင့် အုပ်ချုပ်ခြင်းခံရသောသူများ ရှိရလေသည်။ အုပ်ချုပ်သူအစိုးရ မရှိသည်နှင့် တစ်ပြိုင်တည်း တိုင်းနိုင်ငံ၏ အဖြစ်သည် ရပ်စဲလျက် သောင်းကျန်းသော မင်းမဲ့အဖြစ်သည် ပေါ်ပေါက်၍ လာလေသည်။’

‘အစိုးရ’ဆိုသည်မှာ အုပ်ချုပ်ခြင်းခံရသော သူတို့အား အမိန့်အာဏာပေးသော ဌာန။-ဟူ၍ သိရှိရလေသည်။ ၎င်း အစိုးရမင်းတို့သည် တိုင်းနိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံးသောတန်ခိုး အာဏာတို့ကို ဆောင်ရွက်အသုံးပြုသော စက်ကိရိယာ လက်နက်မျိုးနှင့် တူလေသည်။-ဟူ၍၊ ‘အစိုးရဆိုသည်မှာ အုပ်ချုပ်ရေးတွင် အရေးကြီးကြောင်း။ အစိုးရမရှိလျှင် နိုင်ငံ မရပ်တည်နိုင်ကြောင်း။’ -ဆိုထားသည်။

‘ဆိုဘရင်းတီး (Sovereignty) ခေါ် တိုင်းပြည်၌ အကြီးဆုံးသော အချုပ်အချာအာဏာအကြောင်းကို ဥပဒေ ဘက်မှ လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံဘက်မှ လည်းကောင်း၊ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်မှုဘက်မှ လည်းကောင်း၊ သမိုင်းကြောင်း ဘက်မှ လည်းကောင်း ရှင်းပြ၏။ ‘ပြည်သူလူထုသည် အချုပ်အချာ အာဏာပိုင်ရှင်များ ဖြစ်သည်။’ - ဟု ဆိုသည်။ သို့သော်- ‘နိုင်ငံ၏ အချုပ်အချာအာဏာ’ဆိုသည်မှာ-

‘တရားဥပဒေနှင့်ပတ်သက်သော အဓိပ္ပာယ်လည်း မဟုတ်။ နိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သက်သော အဓိပ္ပာယ်လည်း မဟုတ်။ ကျွတ်ကျွတ်လွတ်လွတ် အကြီးဆုံးသောတန်ခိုးသတ္တိ၏ တည်ရာဌာနကို ဆိုလိုသည်။ စတိတ်(State) ခေါ် တိုင်းနိုင်ငံ ပင် ဖြစ်လေသတည်း။ ၎င်းတိုင်းနိုင်ငံ၏ အဆုံးမရှိ ကြီးမား သော တန်ခိုးအာဏာ၏အောက်၌ ပြည်သူအပေါင်းတို့သည် နေထိုင်ကြရ၏။’ -ဟူ၍၊ သီးခြားရှင်းပြထားပြန် သည်။

နောက်ဆုံးတွင် ‘အချုပ်အချာအာဏာတို့ကို ခွဲဝေ၍ မရ။ စည်းကမ်း သတ်၍မရ။ လွှဲပြောင်း၍မရ။’ -ဟူသော ပညာရှင် ဘို့ဒင်၏အဆိုကို တင်ပြ ထားသည်။

နိုင်ငံရှိ တိုင်းရင်းသားများအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ပီမိုးနင်းက သမိုင်းနောက်ခံနှင့် ဖော်ပြပြီး၊ နိုင်ငံများစွာမှ ပုံစံများ ဆွဲယူ ရှင်းပြ၏။

တိုင်းရင်းသားယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံများတွင် ခေတ်နှင့် မလျော်ညီသော ထုံးစံများကို ပြုပြင်သင့်ကြောင်း သတိပေးထားပုံမှာ -

‘အလေ့အကျင့်ထုံးစံတို့မည်သည် အမျိုးသား၏ အခွင့်တရား ဖြစ်သည်။’ - ဟုဆိုသော်လည်း မှားယွင်းဖောက်ပြားဆိုးရွားသော အလေ့အကျင့်ရှိချေက ထိုအလေ့အကျင့်ကို ပျောက်အောင် အစိုးရမင်းတို့က ပြုရလေသည်။ ဥပမာ- အိန္ဒိယတိုင်း၌ လင်သေလျှင် မယားလိုက်သေရသော အကျင့်မျိုးကဲ့သို့တည်း။’

‘အခွင့်တရားနှင့် တာဝန်သည် နိုင်ငံသားတိုင်း နားလည်ပြီး လိုက်နာကျင့်သုံးရမည် ဖြစ်ကြောင်း’ကို ပီမိုးနင်းက တင်ပြထားပုံမှာ-

‘အများအကျိုးကျေးဇူးအလိုငှာ လူတို့အား အချို့သော အရာများကို အသုံးပြုရန် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေး၍ ထားရလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပေး၍ထားရသော အရာကို ‘အခွင့်တရား’ ဟု ခေါ်ရလေသည်။ အခွင့်တရားရှိက ထိုကဲ့သို့ရရှိအပ်သော အခွင့်တရားတို့အတွက် တာဝန်ဝတ္တရားများလည်း ရှိရလေသည်။ အခွင့်ကိုသာ အလိုရှိကြလျက် တာဝန်ဝတ္တရားကို မခံယူလိုပါက ‘အကျိုးရှိသော ပြည်သူ’ မဖြစ်နိုင်ချေ’ -ဟူ၍ ဖြစ်၏။

‘နိုင်ငံဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ခြင်း စည်းကမ်းဥပဒေ’ဟူသော ဝေါဟာရကို အောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ဆိုထားသည်။

‘တိုင်းနိုင်ငံအုပ်ချုပ်ခြင်း၌ (constitution) ကွန်စတီကျူးရှင်းခေါ် အုပ်ချုပ်စီမံခြင်း၏ နည်းလမ်း ရှိလေသည်။ ၎င်းနည်းလမ်းနှင့်ဆိုင်သော (constitution law) ကွန်စတီ

ကျူးရှင်းနယ်လော ခေါ် အုပ်ချုပ်စီမံခြင်းနည်းလမ်း ဥပဒေ
လည်း ရှိရလေသည်။ ၎င်းဥပဒေ၌ ဥပဒေပြုဌာန၊ တရား
စီရင်ရခြင်းဌာန၊ အုပ်ချုပ်စီမံခြင်းဌာန။ ၎င်းဌာနများ၏
ခြားနားခြင်းအကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည့်ပြင်၊ ၎င်း
အသီးသီးသောဌာနတို့၌ စီမံဆောင်ရွက်ရန် နည်းလမ်းများ
အကြောင်းကို သေချာစွာဖော်ပြထားသည်။’

ထို့နောက်-ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံများတွင် ပြင်ဆင်ရန်လွယ်သော အမျိုး
အစား၊ ခက်ခဲသောအမျိုးအစား (Unitary Government) ယူနစ်တရီအုပ်ချုပ်
နည်း၊ (Feoeral Government) ဖယ်ဒရယ်အုပ်ချုပ်နည်း၊ တစ်ဦးတည်းအုပ်ချုပ်
ပုံ၊ လူတစ်စုကအုပ်ချုပ်ပုံ၊ လူများစုအုပ်ချုပ်ပုံတို့ကို ရှေးခေတ်၊ မျက်မှောက်
ခေတ်မှ နမူနာများနှင့် ရှင်းပြထားသည်။

ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးကို ဆွေးနွေးရာ၌ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်အမတ်
များအပေါ် ပြည်သူက ထာဝရကွပ်ကဲထားနိုင်ရန်-

- ၁ (Recall) ရီကောလ် ခေါ် ကိုယ်စားလှယ်အမတ်အား ရာထူးမှ ပြန်ခေါ်
နိုင်သောဥပဒေ။
- ၂ (Referendum) ရိုးဖားရင်းဒမ် ခေါ် ဥပဒေကြမ်း တစ်ခုခုကို ပြည်သူထံ
တင်ပြပြီး သဘောတူမှ ဥပဒေအဖြစ် ပြုသောနည်း။
- ၃ (Initiation) အင်နီရှီအေးတင်း ခေါ် ဥပဒေပြုအဖွဲ့က မည်သို့ဆောင်ရွက်
သင့်ကြောင်း-မည်သည့်ဥပဒေမျိုး ပြုသင့်ကြောင်းကို ပြုသူက စတင်
စီမံဆုံးဖြတ်ပေးသောနည်းနှင့်၊
- ၄ (Plebiscite) ပလီဘီဆိုက် ခေါ် အရေးတစ်စုံတစ်ရာ ပေါ်လာက
ပြည်သူတို့၏ ဆန္ဒမဲလက်မှတ်နှင့် ဆုံးဖြတ်စေသောနည်းများ ရှိရ
သည်။-ဟု ရေးထားပါသည်။

ဆန္ဒမဲပေးခြင်းအကြောင်းကို ဖော်ပြရာတွင် လူတိုင်း၌ မဲလက်မှတ်ပေး ခွင့် မရှိကြ။ သို့သော် ‘ပြည်သူ့ဆိုသည်မှာ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်ခြင်းအရေး၌ ပါဝင်နိုင်ခွင့်ရှိသူတို့ကို ခေါ်ဆိုသောစကား ဖြစ်သည်။’-ဟု ပီမိုးနင်းက ယူဆ သည်။ ၎င်းပြင်-ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ရရေးအတွက် ချမှတ်သော ကန့်သတ်ချက်များ၊ အရည်အချင်းများ၊ အမျိုးသမီးမဲပေးခွင့်၊ လူမဲတို့မဲပေးခွင့်ရရေး ပြဿနာများ ကိုလည်း တင်ပြထားသည်။

‘အခန်း ၇’တွင် တိုင်းနိုင်ငံ တည်ထောင်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက် အမျိုးမျိုးကို တင်ထားလေသည်။ ပြည်သူ့အကျိုးကို ရည်ရွယ်သင့်သလော။ တိုင်းနိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွားကို ရည်ရွယ်သင့်သလော။-ဟူသော ပြဿနာကို ဆွေးနွေးပြီး ...

‘တိုင်းပြည်နှင့် ပြည်သူသည် ကွဲပြားခြင်း မရှိ။ တစ်လုံးတည်း စပ်လျက်ရှိလေရာ ပြည်သူတို့ ဆောင်ရွက်ပြုလုပ်သမျှသည် တိုင်းကျိုးပြည်ကျိုး နှင့် မကင်းနိုင်အောင် ဆက်သွယ်ခြင်းရှိလေသည်။’-ဟု ကောက်ချက်ချပါသည်။

အုပ်ချုပ်ခြင်း၏ စီမံဖွဲ့စည်းခြင်းအကြောင်းကို အခန်း ၈ တွင် အသေး စိတ်ဖော်ပြထားသည်။

နိုင်ငံ၏ အာဏာ ၃ ရပ်ဖြစ်သော-

- ၁- ဥပဒေပြုအာဏာ
- ၂- ဆောင်ရွက်ခြင်းအာဏာ
- ၃- တရားစီရင်ရေးအာဏာတို့ကို သီးခြားခွဲထားပြီး၊ ဌာန ၃ ရပ်ဖွဲ့ကာ အသီးသီး ကျင့်သုံးစေရမည်။ အချင်းချင်း ဆက်သွယ်ရိုင်းပင်းမှု ပြုရမည် ဖြစ်သော်လည်း၊ ဩဇာလွှမ်းမိုးခြင်း၊ စွက်ဖက်ခြင်း မပြုစေရ။ သို့မှသာ တရား မျှတသော အုပ်ချုပ်ရေးကို ရမည်။-ဟု ပီမိုးနင်းက နိုင်ငံအများမှ နမူနာများနှင့် ရှင်းထားသည်။

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

‘အခန်း ၉’ တွင် အစိုးရတို့၏တာဝန် ကိစ္စအကြောင်းနှင့် ‘အခန်း ၁၀’ တွင် ဗြိတိသျှတိုင်း၏အုပ်ချုပ်နည်းများကို အကျယ်ရှင်းပြထားရာ၊ ခက်ခဲသော ဥပဒေဝေါဟာရများနှင့် အဓိပ္ပာယ်များကို အလွယ်ဆုံးမြန်မာစကား နှင့် ရေးထားသဖြင့် စာတတ်သူတိုင်း နားလည်လွယ်သည်။

‘အခန်း ၁၁’ တွင် ပါတီအစိုးရအကြောင်းကို ဆွေးနွေးရာတွင် မှတ်သား ဖွယ်ကောင်းသော စာပိုဒ်မှာ

- ‘တိုင်းပြည်၌ လူ ၄ မျိုး ၄ စား ရှိလေသည်။ ၎င်းတို့မှာ
- ၁- ရှေးဟောင်းနည်းလမ်းကို ပြန်၍လိုလားသောလူစု။
- ၂- ယခုလက်ရှိဖြစ်နေသော နည်းလမ်းတို့ကိုသာ အစွဲအမြဲ သဘောကျ သောလူစု။
- ၃- ယခုလက်ရှိနည်းလမ်းတို့ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲလိုသောလူစု။
- ၄- ယခုလက်ရှိနည်းလမ်းများအစား နည်းလမ်းအသစ်တို့ကို လိုလားသော လူစုတို့ ဖြစ်သည်။-ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

နိုင်ငံရေးပါတီစင်စစ်နှင့် အုပ်စုဘက်တော်သားများ မတူခြင်းကို ရှင်းပြ ပြီး၊ သူ့ခေတ်က နိုင်ငံရေးပါတီအခြေအနေကို ဝေဖန်ထားပုံမှာ-

‘ကျွန်ုပ်တို့မြန်မာပြည်၌ ‘ဝံသာနုပါတီ’ ခေါ် ‘ဝံသာနု ဘက်သား’၊ ‘ဗဟုဘက်သား’-ဟူ၍ ဘက်တော်သား အမတ်များ ရှိကြသော်လည်း အကျိုး မရှိချေ။ အဘယ့် ကြောင့်ဆိုသော်-အမတ်များမှာ ဘက်တော်သားရှိသော်လည်း တာဝန်ခံအမှုဆောင်များမှာ ဘက်တော်သား မရှိ။ အစိုးရက မိမိသဘောကျရာလူကို ခန့်ထားလေရာ၊ အများအားဖြင့် ထိုကဲ့သို့ ခန့်ထားခြင်းခံရသော အမတ်များမှာ ဗြူရိုကရက် ဘက်တော်သားမျှသာ ဖြစ်ကြလေသည်။

‘နောက်ဆက်တွဲ ၁’တွင် သီဟိုဠ်၊ ကယ်နေဒါ၊ နယူးဖောင်လင်ကျွန်း၊
ဩစတြီးယားပြည်၊ နယူးဇီလန်ပြည်၊ အာဖရိကတိုက်၊ ဗြိတိသျှအရှေ့ အိန္ဒိယ
တိုင်း-စသော ကိုလိုနီများအကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

‘နောက်ဆက်တွဲ ၂’တွင် နိုင်ငံရေးဟောနည်းပြောနည်းကို ရေးထား
၏။ ‘စကားပြောကောင်းခြင်း၏ အခြေအမြစ်သည် အသိဉာဏ်ပညာဖြစ်
ကြောင်း။ ဟောပြောသောအခါ ခေတ်အခြေအနေ၊ ပရိသတ်စိတ်နေသဘော
ထား၊ ဟောပြောရာဌာန၊ နားထောင်သူဦးရေနှင့် သက်တမ်း-စသည်တို့ကို
သတိပြု ချိန်ဆ၍ ဟောသင့်ကြောင်း။’ - အကြံပေးထားပါသည်။

ခြုံကြည့်လျှင် စာမျက်နှာ ၁၆၀ မျှ ရှိသော စာအုပ်တွင် ‘နိုင်ငံရေး’
နှင့် ‘ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်မှုပညာ’-၂ ရပ်ကို သာမန်လူတိုင်း ဖတ်ရှုနားလည်နိုင်
အောင် ရေးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ စာအုပ်သမိုင်း ရှုထောင့်မှကြည့်လျှင်
ယင်းကျမ်းမှာ ‘ပီမိုးနင်း၏ ဂန္ထဝင်မြောက် စာအုပ် တစ်အုပ်ဖြစ်သည်။’-ဟု
ဆိုရပေမည်။ ၄၉ နှစ်ကျော်က ရေးခဲ့သောစာအုပ် ဖြစ်လင့်ကစား မျက်မှောက်
ခေတ်တွင် အသုံးဝင်သော စာအုပ် တစ်အုပ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ။

ဒေါက်တာခင်မောင်ညွန့်

နိဒါန်း

၃ ပါးရတနာ ထိပ်ထားကာဖြင့် များစွာသော-ပညာရှိကြီးတို့ ရေးပြု စီရင်ကြကုန်သော ကျမ်းများ၊ ဘီအေ,-အမ်အေအတန်းများနှင့်ဆိုင်သော ကျောင်းသုံးစာအုပ်များမှ ဤကျမ်းငယ်ကို ပေါင်းစုစီရင်ခြင်း၌ စီရင်သူ၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် အခြားမဟုတ်။ အရေးကြီးသော နိုင်ငံရေးခေတ်ကြီးအတွင်း အမျိုးသားနှင့် တိုင်းပြည်သာသနာတော် အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ရွက်လိုကြ သော ရဟန်းရှင်,လူ-အပေါင်းတို့၏လက်သို့ နိုင်ငံရေးလက်နက်ကောင်း တစ်ခု ကို ပေးအပ်ရန် ဖြစ်လေသည်။

ဤကျမ်းငယ်တွင် သာမန်ဉာဏ်ရှိသူတို့ လွယ်ကူစွာ နားလည်စိမ့်သော ဌာ အလွန်ခက်ခဲနှိုက်ချွတ်သည့် အချက်များကို ရှင်းလင်းလွယ်ကူအောင် အားထုတ်ရာ၌ ဝိရိယကို အနည်းငယ်မျှ လျှော့ပေးခြင်း မပြုခဲ့ချေ။ သဘာဝ ဓမ္မနှင့် သော်လည်းကောင်း, ဗုဒ္ဓအယူအဆနှင့်သော်လည်းကောင်း ဆန့်ကျင် သော ပညာရှိတို့၏ သဘောကောက်ယူချက်များ၌ စီရင်သူ၏ ကိုယ်ပိုင်အယူဝါဒ တို့ကို ရံဖန်ရံခါ ဖော်ပြလိုက်ရပေကြောင်း။ ‘သက်သက်သာသာ ဖတ်ရှုရုံမျှနှင့် ဇာတ်ဝတ္ထုကို နားလည်သည့်အလား မှတ်သားနားလည်နိုင်ကြလိမ့်မည်။’-ဟု ယုံကြည်အားထားခြင်း၌ ယုံကြည်အားထားရကျိုးနပ်လိမ့်မည်။-ဟု မျှော်ကိုးစား ခြင်းသည် စီမံသူ၏စိတ်၌ ချမ်းမြေ့ခြင်း၏ ကြီးစွာသောအကြောင်းရင်း ဖြစ်လေသည်။

ဤကျမ်း၌ နောက်ဆက်တွဲ-၁ ၌ ဗြိတိသျှလက်အောက်ခံ တိုင်း နိုင်ငံများနှင့် ကိုလိုနီများ၏ အကြောင်းကို လိုရှင်းရှိသမျှ ကုန်စင်အောင် ဖော်ပြ လိုက်သည့်ပြင်၊

နောက်တွဲ-၂ မှာ ‘နိုင်ငံရေးဟောနည်း၊ ပြောနည်းနှင့်ဆိုင်ရာ’ အရေး အကြီးဆုံးသောအချက်များ ပါရှိပါသည်။ ထိုအချက်ကို သေချာစွာ ဖတ်ရှုသူ တို့၏ စိတ်၌ ဟောပြောလိုသော ဆန္ဒရှိချေက ‘ငါသည် အဘယ်အတွက် တရားဟောပုဂ္ဂိုလ် မဖြစ်နိုင်ဘဲ ရှိရမည်နည်း။’-ဟူသော အားတက်ခြင်းစိတ် သည် ရွှင်လန်းစွာ ပေါ်ပေါက်လာပါလိမ့်မည်။

ဤကျမ်းငယ်ကို လက်ဝယ်ဆောင်ထား၊ သင်ကြားဖတ်ရှုခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးသည် သာသနာတော်ထွန်းကားခြင်းနှင့် အမျိုးသားလွတ်မြောက် ခြင်း၌ ထင်ရှားခြင်းဖြစ်ပါစေသတည်း။ ဤကျမ်းကို စီရင်ရခြင်း၏ ကုသိုလ် အကျိုးဆက်သည် နောင်ဘဝအဆက်ဆက်၌ ထက်မြက်စူးရှသော ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခြင်း၌ ထင်ရှားခြင်းဖြစ်ပါစေသတည်း။

ပီမိုးနင်း

၁၂၈၄-ခု တန်ခူးလဆုတ် ၅ ရက်
၁၉၂၃-ခု ဧပြီလ ၅ ရက်
ရန်ကုန်မြို့ ဖရေဇာလမ်း
ကျူးမန်းတိုက်

နိုင်ငံရေးအခြေပြုကျမ်း

ပီမိုးနင်း

နိုင်ငံရေးအကြောင်း

‘နိုင်ငံရေး’ ဆိုသည်မှာ လူသတ္တဝါတို့ စုဝေးနေထိုင်သော တိုင်းပြည်၏ အခြေခံအုတ်မြစ်သဖွယ်ဖြစ်သော အကြောင်းအရာများနှင့် အုပ်ချုပ်ပုံနည်းလမ်းစနစ်တို့ကို ညွှန်ပြသောပညာ ဖြစ်လေသည်။

၎င်းပညာသည် ရာဇဝင်နှင့် ပူးတွဲလျက် ရှိ၏။ ‘နိုင်ငံကြီးပွားရေးစည်းကမ်းနည်းလမ်းပညာ’ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော Political Economy (ပိုလစ်တီကယ် အက်ကိုးနော်မီ) ခေါ် အတတ်ပညာနှင့် ပေါင်းလျက် ရှိ၏။ ဆိုရှီအိုလိုဂျီ (Sociology) ခေါ် လူသတ္တဝါတို့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ နေထိုင် အသက်မွေးခြင်းဆိုင်ရာပညာနှင့် ဆက်သွယ်လျက် ရှိ၏။ (Statistics) (စတေးတစ်စ်) (တစ်စ်) (Statistics) ခေါ် တိုင်းပြည်အဖြစ်အပျက် အခြေအနေတို့ကို သင်္ချာဖြင့် အမှတ်အသားပြုသောပညာနှင့် မကင်းသောဆက်သွယ်ခြင်း ရှိ၏။

လူတို့သည် စုဝေးနေထိုင် အသက်မွေးကြရသော သတ္တဝါမျိုး ဖြစ်လေသည်။ ရှေးဦးပထမ အိမ်ထောင်အစုအဝေးဖြစ်သော သားချင်းပေါက်ဖော်ညာတိဆွေမျိုးတို့ စုဝေး၍ နေကြ၏။ ထို့နောက်-၎င်းတို့မှ ပြန့်ပွားဆင်းသက်ကြသော များစွာသောအိမ်ထောင်စုတို့သည် ဖွဲ့စည်းပူးပေါင်းကာ နေကြ၏။ ထို့နောက် တစ်စတစ်စ တိုးပွား၍ လာကြလျက် ‘နှမနှင့်မောင် ပြည်တည်ထောင်သည်။’ -ဟူသော စကားကဲ့သို့ တိုင်းပြည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကြရလေသည်။

သို့ဖြစ်၍ စည်းကမ်းနည်းလမ်းကျနစွာ တစ်ဦး၏အကျိုးကို တစ်ဦးဆောင်ရွက်လျက် နေထိုင်အသက်မွေးကြကုန်သော လူသတ္တဝါတို့၏ ကြီးကျယ်သောအစုအဝေးကို ‘တိုင်းနိုင်ငံ’ဟု ခေါ်ရပေမည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မျှတသော အိမ်ထောင်စုတို့ ဖွဲ့စည်းနေထိုင်ကြသည်ကို ‘တိုင်းနိုင်ငံ’ဟူ၍ မဆိုနိုင်ချေ။

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

တိုင်းနိုင်ငံတို့မည်သည် သတ်မှတ်သောနယ်ပယ် ရှိရာ၏။ အကြင် လူသတ္တဝါတို့၏ အစုအဝေးသည် သတ်မှတ်သော နေရာနယ်ပယ်၌ အတည် တကျ မနေမူ၍ တစ်ရပ်မှ တစ်ရပ် အမြဲရွှေ့ပြောင်းကာ အသက်မွေးကြချေက ထိုလူသတ္တဝါတို့၏ အစုအဝေးကို ‘တိုင်းနိုင်ငံ’ဟူ၍ မခေါ်နိုင်ချေ။ အာရေဗျတိုင် ၌ ဘီဒွင်လူမျိုးတို့သည် ထိုကဲ့သို့ အမြဲသွားလာ နေထိုင်ကြကုန်သောလူမျိုး ဖြစ်ကြ၏။

အကြင်လူသတ္တဝါတို့က အစုအဝေး၌ စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်းသည် မရှိချေက ထိုအစုအဝေးကိုလည်း ‘တိုင်းနိုင်ငံ’ဟူ၍ မဆိုနိုင်ချေ။ ‘စည်းလုံး ညီညွတ်ခြင်း’ ဆိုသည်မှာလည်း ဥက္ကဋ္ဌအမှူး တစ်ယောက်၏အောက်၌ စုဝေးစည်းလုံး၍ နေထိုင်းခြင်းသက်သက်ကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်။ ထိုကဲ့သို့ နေထိုင်သောသူတို့သည် အချင်းချင်း အားကိုးပြုကြလျက်၊ တစ်ဦး၏အကျိုးကို တစ်ဦး သယ်ပိုးဆောင်ရွက် ဆက်သွယ်ခြင်းရှိမှသာလျှင် ‘အဟုတ်အမှန် စည်း လုံးခြင်း’-ဟု ဆိုရပေမည်။ အချို့သော တိုင်းပြည်ထောင်အစုအဝေးတို့၌ အမျိုးဘာသာ အသွေးတူကြခြင်းကြောင့် ပေါင်းဖွဲ့စည်းလုံး နေထိုင်ကြ၏။ အချို့မှာမူ အမျိုးဘာသာ အသွေးမတူဘဲလျက် စုပေါင်းစည်းလုံး နေထိုင် နိုင်ကြကုန်၏။

‘တိုင်းနိုင်ငံ’ ဟူသမျှတို့၌ ‘အုပ်ချုပ်သူအစိုးရတို့’ နှင့် ‘အုပ်ချုပ်ခြင်း ကိုခံရသော ပြည်သူ’ဟူ၍ ၂ မျိုး ၂ စား ရှိရလေသည်။ အုပ်ချုပ်သူမရှိချေ က တိုင်းပြည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်နိုင်ချေ။ ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာစကား၌ ‘မင်းမဲ့ တိုင်းပြည်’ဟူသောစကား ရှိ၏။ ထိုစကား၏အဓိပ္ပာယ်မှာ ‘မင်းမရှိသော တိုင်းပြည်’ကို ဆိုလိုသည်။ စင်စစ်မှာသော်ကား မင်းမရှိက တိုင်းပြည်၏အဖြစ် သို့ မရောက်နိုင်တော့သည် ဖြစ်သောကြောင့်၊ ‘မင်းမဲ့တိုင်းပြည်’ဟူသောစကား သည် လုံးလုံးကြီးမှားသောစကား ဖြစ်သည်။-ဟူ၍သာလျှင် မှတ်ယူရန် ရှိပေလိမ့်မည်။

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

mgyoe.com

အဆိုပါ အသီးသီးသောအကြောင်းအရာတို့ကို ဆင်ခြင်လိုက်သော အခါ လူထုအင်အားမြောက်မြားစွာ စုဝေးနေထိုင်ခြင်းမျှဖြင့် တိုင်းပြည် မဖြစ်။ ထိုကဲ့သို့ ‘စုဝေးနေထိုင်ခြင်း’တည်းဟူသော ကြီးကျယ်သော အဖွဲ့အစည်း၌ အသက်ဓာတ်နှင့်တကွ အသိဉာဏ်သဘောတရား ရှိမှသာလျှင် တိုင်းပြည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ပေမည်။ ဤအရာ၌ တိုင်းပြည်ကြီးတစ်ခုလုံးသည် အသက် နှင့် အသိဉာဏ်ရှိသော သတ္တဝါကြီးတစ်ခုကဲ့သို့ ဖြစ်စေရမည်။-ဟူလို။

ခြေအင်္ဂါ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းတို့၏ ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့် လူပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ဖြစ်ရသည့်အလား၊ များစွာသောလူသတ္တဝါတို့နှင့် များစွာသော အခြေအနေတို့၏ ပေါင်းရုံးခြင်းဖြင့် ‘တိုင်းပြည်’ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အကောင်အထည်ကြီးတစ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်၍ လာရပေ၏။

လူသတ္တဝါတို့၌ တစ်စုံတစ်ခုသော အင်္ဂါခြေလက်တို့၏ အစိတ်အပိုင်း တို့တွင် ထိခိုက်နာကျင်ခြင်းဖြစ်ချေက ထိုအင်္ဂါခြေလက်တို့၏ စုဝေးရာဖြစ်သော လူ၌ပင်လျှင် နာကျင်ခြင်းဖြစ်ရ၏။ ထိုအတူ- ‘တိုင်းပြည်’ဟူသမျှတို့မှာလည်း တစ်စုံတစ်ခုသောဌာန၌သော်လည်းကောင်း၊ ထိပါးနာကျင်ခြင်းဖြစ်ချေက တိုင်းပြည်တည်းဟူသော အကောင်ကြီး တစ်ကောင်လုံးမှာ သိသိသာသာ ထိပါး နာကျင်ခြင်း ဖြစ်ရာ၏။ ထိုကဲ့သို့သော ဆက်သွယ် စည်းလုံးခြင်းမျိုး မရှိချေ က ‘တိုင်းပြည်’မဟုတ်သေး။-ဟူ၍သာလျှင် မှတ်ယူရန် ရှိပေ၏။

အမျိုးသားအားလုံးတို့၏ စည်းလုံးသောစိတ်ဆန္ဒသည် ‘တိုင်းပြည်’ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော သတ္တဝါအကောင်အထည်ကြီး၏ အသက် ဖြစ်၏။ ထို အသက်သည် အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားခြင်းသို့ မရောက်သော်လည်း တိုင်းပြည်၏ ဘေးအန္တရာယ် ကြုံတွေ့သည့်အခါ ထိုအသက်သည် ထင်ရှားစွာ လှုပ်ရှား ပေါ်ပေါက်၍ လာတတ်လေသည်။

တိုင်းနိုင်ငံတို့မှာ လူသတ္တဝါ၊ တိရစ္ဆာန်၊ သစ်ပင် စသည်များကဲ့သို့ တိုးတက်ကြီးပွားနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိ ရှိကြောင်းကို သိရ၏။ သို့ သိရငြားသော်လည်း လူသတ္တဝါ၊ တိရစ္ဆာန် တိုးခြင်းဆုတ်ခြင်းအရာ၌ စည်းကမ်းနည်းလမ်းမှန်စွာ မရှိ။ လူသတ္တဝါတို့၏ အရည်အချင်းနှင့်လျော်စွာ များစွာသော အခြေအနေတို့နှင့် ပြောင်းလဲခြင်းတို့၏အစွမ်းကို အမှီပြုလျက် တိုးတက်ကြီးပွားဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးခြင်းများလည်း ဖြစ်ရလေသည်။ ကမ္ဘာ၏ အတိတ်ရာဇဝင်၌ တိုင်းကြီးပြည်ကြီးတို့၏ ‘တိုးတက်ကြီးပွားခြင်း’၊ ‘ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးခြင်း’ တည်းဟူသော အစဉ်အလာကို ထောက်ရှု ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် ယခုခေတ်ကာလ တိုင်းပြည်တို့မှာလည်း ထိုနည်းအတိုင်း ကြီးပွားတိုးတက်ပြီးနောက် ထိုနည်းအတိုင်း ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးရမည်။-ဟူ၍ လှေနံဓားထစ် မှတ်ယူအစွဲပြုကြချေက ‘မှားယွင်းကြမည်’ ဧကန်မလွဲ ဖြစ်ပေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့မြန်မာရာဇဝင်၌ ‘အလောင်းမင်းတရားကြီး’ ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦး ပေါ်ပေါက်ခြင်းဖြင့် ကြိုတင်တွေးတောခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သော ကြီးစွာ သောပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရ၏။ ဖရန်သစ်ပြည်၌ နပိုလီရန်ဗိုလ်နပတ်’ ကဲ့သို့သော အံ့ဖွယ်သရဲဖြစ်ပေသည့် ပုဂ္ဂိုလ် ၁ ဦး ပေါ်ပေါက်ခြင်းဖြင့် ဖရန်သစ် ပြည်ရာဇဝင်ရေကြောသည် လမ်းစဉ်ကို မသွား။ ကွေ့ကောက်ပြောင်းလဲသွားရလေ၏။ သို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ‘တိုင်းပြည်တို့၏ ပြောင်းလဲခြင်းအရာ၌ လမ်းရိုးလမ်းစဉ်ဓမ္မတာ’-ဟူ၍ အမြဲအတည် မရှိ။ မတွေးတော မကြံစည်နိုင်သော ပြောင်းလဲခြင်းတို့သည် အခါများစွာ ဖြစ်ပေါ်၍ လာတတ်လေသည်။

လူပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ လူပြည်၌ နေသည့်အတွင်း လူသတ္တဝါအချင်းချင်းတို့ ထံမှ မိမိတို့ စံစားရရှိထိုက်သော အခွင့်တရားလည်း ရှိ၏။ လူသတ္တဝါအချင်းချင်းတို့အပေါ်၌ မိမိတို့က ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သော တာဝန်ဝတ္တရားများကိုလည်း ရှိရလေ၏။ တိုင်းနိုင်ငံတို့မှာလည်း ထိုနည်းတူ၊ မိမိတို့က ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်သော ဝတ္တရား၊ မိမိတို့က စံစားရရှိထိုက်သော အခွင့်တရားများ ရှိကြ

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

လေသည်။ သို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ‘တိုင်းနိုင်ငံတို့ကို လူသတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တူသည်။ -ဟူ၍ ခေါ်ဆိုရပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ အခွင့်တရားရှိခြင်း၊ တာဝန်ဝတ္တရားရှိခြင်း သည် အခြားတိုင်းနိုင်ငံတို့နှင့် ဆက်ဆံရာ၌ ကောင်းစွာ ထင်ရှားလေသည်။

အထက်ဖော်ပြခဲ့သော အချက်တို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်းအားဖြင့် ‘တိုင်းနိုင်ငံ ဆိုသည်မှာ အဘယ်သို့သော အရာနည်း။’ -ဟူ၍ သိလောက်ပေပြီ။ အကြောင်း မူကား

‘တိုင်းနိုင်ငံဆိုသည်မှာ အခြားမဟုတ်။ အကြင်လူသတ္တဝါတို့၏ အစု အဝေးသည် သတ်မှတ်သောနယ်ပယ် တစ်ခုတွင် နေထိုင်လျက် ၎င်းလူအစု အဝေးတွင် အများဆုံးသော လူတို့၏ဆန္ဒအတိုင်း စီမံအုပ်ချုပ်နေထိုင်ကြချေ က ထိုလူသတ္တဝါတို့၏ အစုအဝေးကို ‘တိုင်းနိုင်ငံ’ဟူ၍ ခေါ်ရလေသည်။’

ကမ္ဘာပေါ်၌ တိုင်းနိုင်ငံတို့သည် အများပင် ရှိကြလေ၏။ သို့အများ ရှိခြင်းအစား ‘ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံး၌ တိုင်းနိုင်ငံ တစ်ခုတည်းသာလျှင်’ဖြစ်ဖို့ရန် ကြံစည်နိုင်ပါမည်လော။’ -ဟု စဉ်းစားရန် ရှိပေ၏။ ထိုကဲ့သို့သော ကြံစည်ခြင်း သည် စင်စစ်အားဖြင့် မဖြစ်နိုင်သောအရာ မဟုတ်ချေ။ သို့သော်လည်း ‘ကမ္ဘာ ပေါ်၌ ရှိကြကုန်သော လူမျိုးအားလုံး၏အခြေအနေသည် တိုးတက်ယဉ်ကျေး ခြင်းအဖြစ်သို့ တညီတညွတ်တည်း မရောက်မရှိသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ထိုအကြံသည် ဖြစ်မြောက်နိုင်ရန် မရှိ။ -ဟူ၍ သိရှိအပ်ပေသည်။ အကယ်စင်စစ် ဖြစ်မြောက်နိုင်သော အခြေသို့ရောက်ချေက ကမ္ဘာပေါ်၌ ‘ရှင်ဘုရင်’ဟူ၍ ရှိတော့မည် မဟုတ်ချေ။ အကြောင်းကိုဆိုသော် တစ်ဦးတည်းသော ရှင်ဘုရင် အောက်၌ တစ်ကမ္ဘာလုံးကျရောက်၍နေချေက ထိုရှင်ဘုရင်သည် တန်ခိုးအာဏာ လွန်စွာကြီးလျက် ကမ္ဘာကိုနှိမ်နင်းသောဘုရင် ဖြစ်ဖို့ ရှိလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ နှိမ်နင်းသောဘုရင်တို့၏အောက်၌ နေထိုင်ရခြင်းသည် ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်း အလုပ်၌ အနှောင့်အယှက် များစွာဖြစ်ဖို့ရာ ရှိလေ၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်

တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ တိုင်းနိုင်ငံတစ်ခုတည်းအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်သော ခေတ်သမယကြီး ဆိုက်ရောက်၍လာသောအခါ ‘သမ္မတတိုင်းနိုင်ငံကြီး’သော်လည်းကောင်း ဖြစ်ဖို့ရှိ၏။ သို့တည်းမဟုတ်-အသီးသီး ထိုက်သင့်အားလျော်စွာ လွတ်လပ်ခြင်းကို ရကြကုန်သော တိုင်းပြည်အပေါင်းတို့၏အဖွဲ့အစည်း ‘အင်ပါယာ တိုင်းနိုင်ငံကြီး’သော်လည်းကောင်း ဖြစ်ဖို့ရှိလေသည်။

(Alexander the Great) ‘အယ်လ်လိပ်ဇန်ဒါသည်ဂရိတ်’ဟု ခေါ်သော ဂရိတ်လူမျိုးတို့၏ ရှင်ဘုရင်သည် လည်းကောင်း၊ ရောမတိုင်းနိုင်ငံကြီးသည် လည်းကောင်း၊ ရောမပုပ်ရဟန်းမင်းကြီး၏ တိုင်းနိုင်ငံသည် လည်းကောင်း၊ နပိုလီရန်ဗိုလ်နပတ်သည် လည်းကောင်း အသီးသီးအဆင့်ဆင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးကို အုပ်ချုပ်ကာ တစ်ခုတည်းသော ကမ္ဘာတိုင်းနိုင်ငံကြီးကို တည်ထောင်ရန် ကြိုးစားခဲ့ကြသော်လည်း အောင်မြင်ခြင်းသို့ မရောက်နိုင်ဘဲ အသီးသီး ဆုတ်ယုတ်ပျက်ပြားခြင်းသို့သာ ရောက်ခဲ့ကြပေ၏။

ဂရိတ်လူမျိုးတို့၏ အယူဝါဒ

ဥရောပတိုင်း၌ နိုင်ငံရေးပညာသည် ဂရိတ်ပြည်၌ အစပြုလေသည်။ ဂရိတ်လူမျိုးတို့၏ အယူအလေ့၌ State ဟု ခေါ်သော တိုင်းနိုင်ငံသည် လူတစ်မျိုးလုံး၏ အဖွဲ့အစည်းကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်။ တိုင်းပြည်၌ရှိသော အသီးသီး သော မြို့များကို (States) ‘စတိတ်စ်တိုင်း’ဟု ခေါ်ကြလေသတည်း။ (Aristotle) အရစ်စတိုတယ် ခေါ် ဂရိတ်ပညာရှိကြီးသည်လည်း မိမိစီရင်သော ‘နိုင်ငံရေးကျမ်း’၌ ထိုကဲ့သို့သော တိုင်းကလေးများ၏အကြောင်းကို အထိကရရေးသားလေသည်။

၎င်းမြို့ပြတိုင်းနိုင်ငံများ၌ မြို့သူမြို့သားအားလုံးတို့သည် အရေးရှိသည့်အခါ တစ်ခုခုသောနေရာ၌ အကုန်အစင် စုဝေးနိုင်ကြသဖြင့် အကြောင်းကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာနှင့်ပတ်သက်၍ ဟောပြောသူ တစ်စုံတစ်ယောက် ပေါ်ပေါက်ချေက

မြို့သူမြို့သား တစ်ယောက်မကျန် လာရောက် နားထောင်နိုင်ကြလေသည်။
 ‘အုပ်ချုပ်ခြင်း’ ဆိုရာ၌လည်း မြို့သူမြို့သားအကုန်အစင် ပါဝင်နိုင်ကြသောကြောင့်
 ထိုကဲ့သို့သော တိုင်းပြည်များသည် တိုင်းကြီးပြည်ကြီးများ မဟုတ်။ ‘မြို့ပြ
 တိုင်းငယ်များ ဖြစ်သည်။’ -ဟု သိသာလေသည်။ ၎င်းတိုင်းငယ်များ၌ မြို့သူ
 မြို့သားတို့သည် တိုင်းပြည်၌ သေးငယ်သောအင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ကြ
 လေရာ တိုင်းပြည်၏အရေးသည် တိုင်းပြည်ကိုဖြစ်စေသော လူသတ္တဝါတို့၏
 အရေးထက် ပိုမိုကြီးကျယ်၍ နေလေသတည်း။

၎င်းဂရိတ်လူမျိုးတို့၏ မြို့ပြတိုင်းငယ်များ၌ ရှိသမျှသောလူတို့အနက်
 အကုန်အစင် ‘တိုင်းသားပြည်သူ၏နာမည်’ မရကြချေ။ ထိုကဲ့သို့ မရသော
 သူတို့သည် မြို့ပြတိုင်းပြည် အုပ်ချုပ်ခြင်းအရေး၌ ပါဝင်ခွင့် မရကြချေ။ ၎င်းတို့
 သည်ကား ‘ကျေးကျွန်များ’ ကြလေသည်။ ၎င်းဂရိတ်တိုင်းနိုင်ငံတို့၌ လောကီ
 တရားဥပဒေ၊ လောကုတ္တရာကျင့်ဝတ်-ဟူ၍ ခြားနားခြင်းမရှိ။ နိုင်ငံ၏ စည်းကမ်း
 ဥပဒေသာလျှင် ရှိလေရာ၊ ထိုစည်းကမ်းဥပဒေတို့သည် အစစအရာရာ၌ ပါဝင်
 ကြလေသည်။

ဤသည်ကား ဂရိတ်လူမျိုးတို့၏ တိုင်းနိုင်ငံအဖွဲ့အစည်း သဘောပေ
 တည်း။

ရောမလူမျိုးတို့၏ အယူဝါဒ

တိုင်းနိုင်ငံနှင့်ပတ်သက်၍ ရောမလူမျိုးတို့၏အယူမှာ အောက်ပါ
 အတိုင်း ဖြစ်လေသည်။

ရောမလူမျိုးတို့သည် နိုင်ငံရေးဥပဒေအရာ၌ အခြားလူမျိုးများထက်
 ပိုမိုဉာဏ်ကြီးသော လူမျိုးများ ဖြစ်ကြလေသည်။ ၎င်းတို့သည် ဂရိတ်လူမျိုး
 တို့၏ နိုင်ငံရေးနည်းစနစ်နှင့် ဂရိတ်လူမျိုးတို့၏ဥပဒေများကို အမှီပြုကြရသော်
 လည်း၊ ဥပဒေစည်းကမ်း နည်းလမ်းစနစ်တို့၏ ပင်ကိုသဘောမှာ မိမိတို့ကိုယ်

ပိုင် ဖြစ်ကြလေသည်။ ၎င်းရောမတိုင်းနိုင်ငံသည် လွန်စွာကျယ်ဝန်းသောကြောင့် ၎င်းတို့၏ဥပဒေများသည် များစွာပျံ့နှံ့ခဲ့လေရာ ထိုဥပဒေများသည် အနောက်တိုင်း ၌ ယခုထက်တိုင် ကျန်ရှိကြလေသည်။ (Cicero)စစ်စရို ခေါ်သော စာရေးဆရာကြီးသည် ဥပဒေအရာ၌ အလွန်တရာကြီးကျယ်သော ပညာရှိကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်လေသည်။ ၎င်းရောမလူမျိုးတို့သည် လောကုတ္တရာ ကျင့်ဝတ်တရားများနှင့် ကွဲပြားခြားနားသော လောကီနိုင်ငံရေးဥပဒေများကို တီထွင်သူများ ဖြစ်ကြလေသည်။

ရောမလူမျိုးတို့သည် ဥပဒေအဖွဲ့အစည်းဖြင့် တိုင်းနိုင်ငံကို တည်ထောင်ကြလေသည်။ ၎င်းတို့သည် ဂရိတ်လူမျိုးများကဲ့သို့ ပြည်သူ၏အရေးကို မလေးစားဘဲ တိုင်းနိုင်ငံ၏အရေးကိုသာ အလေးဂရု ပြုခဲ့ကြသည်။-မဟုတ်။ ပြည်သူတို့အား လွတ်လပ်ခြင်းကို ကောင်းစွာပေးလျက်၊ ‘ခပ်သိမ်းသောအရာတို့ကို တိုင်းနိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက်’-ဟူ၍ သဘောထားကြလေသည်။ စင်စစ်မှာသော်ကား တိုင်းနိုင်ငံ၏အကျိုးစီးပွားသည် တိုင်းနေပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားပင် ဖြစ်လေသတည်း။

‘တိုင်းနိုင်ငံ’ဆိုသည်မှာ ပြည်သူတို့၏အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သောကြောင့် ပြည်သူတို့၏ဆန္ဒသည် ဥပဒေပင် ဖြစ်ရမည်။-ဟု ရောမလူမျိုးတို့ အယူရှိကြလေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ရောမတိုင်းနိုင်ငံသည် အနောက်တိုင်းနိုင်ငံတို့၏ နမူနာ ဖြစ်လေသည်။ ၎င်းတိုင်းနိုင်ငံသည် ‘ပြည်သူ၏အခွင့်တရားဥပဒေ’ကို လက်မွန်မဆွ တည်ထောင်ပြီးနောက်၊ ‘နိုင်ငံခြားဥပဒေ’ကို ချဲ့ထွင် ထပ်မံဖန်တီး တည်ထောင်ခဲ့လေသတည်း။

ကြူတန်လူမျိုးတို့၏ အယူဝါဒ

‘ကြူတန်’ ခေါ် ဂျာမန်လူမျိုးတို့သည် ရောမလူမျိုးတို့၏ ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းကို ရှေးဦးပထမ ဟန်တားခြင်း ပြုကြပြီးနောက်၊ နောက်ဆုံး၌ ၎င်းဂျာမန်လူမျိုးတို့သည် ရောမလူမျိုးတို့ကို နှိမ်နင်းအောင်မြင်ကြလေရာ ရောမလူမျိုးတို့၏ ကြီးပွားတိုးတက်ယဉ်ကျေးခြင်း နည်းလမ်း၏နေရာ၌ ဂျာမန်လူမျိုးတို့၏နည်းလမ်းသည် ထွန်းပေါက်၍ လာလေ၏။ ၎င်း ‘ကြူတန်’ ခေါ် ဂျာမန်လူမျိုးတို့သည် နိုင်ငံရေးပညာ၌ ရောမလူမျိုးတို့လောက် ဉာဏ်ပညာမကြီးကြချေ။ သို့သော်လည်း-၎င်းလူမျိုးတို့၏ စိတ်၌ လွတ်လပ်ခြင်းသဘောသည် လွန်စွာ အားကြီးသဖြင့် နိုင်ငံရေးအရာ၌ ၎င်းတို့၏ ထပ်မံဖြည့်စွက်ခြင်းသည် ‘ပါလီမန်လွတ်တော်နည်းလမ်း’ ဝ ခု ဖြစ်လေသည်။

‘ပါလီမန်လွတ်တော်၏မျိုးစေ့သည် ဂျာမဏီပြည်၏တောနက်ကြီးများ၌ တည်ရှိခဲ့လေသည်။’ -ဟု (Montesquign) ‘မွန်တယ်စကယူ’ ခေါ်ဆိုသူက ပြောလေသည်။

ကြူတန်လူမျိုးများကဲ့သို့ ‘ဥပဒေကိုလုပ်နိုင်သော အစွမ်းသတ္တိ’ မရှိကြချေ။ ၎င်းတို့သည် လူတို့၏ လွတ်လပ်ခြင်းသဘောအတိုင်း ဥပဒေကို လုပ်ကြသဖြင့် ဥပဒေပြု မင်းတိုင်ပင်အဖွဲ့အစည်းဖြင့် တည်ထောင်သောဥပဒေနည်းပါးကြလေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်-ရှင်ဘုရင်များနှင့် ရုံးထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်များအား ကြီးသောတန်ခိုးအာဏာများကို ပေးကြလေသည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၄၀၀ ခန့်အခါသို့ ရောက်ရှိသောအခါ လက်မှုပညာသည်တို့သည် တိုးတက်ပြောင်းလဲခြင်းအခြေသို့ ရောက်ကြလေ၏။ နိုင်ငံရေးအကြောင်းအရာများကို စုံစမ်းဆွေးနွေး ရေးသားသူများ ပေါ်ပေါက်ကြ၏။ ၎င်းနိုင်ငံရေး စာရေးဆရာများအထဲတွင် (Machivelli) ‘မယ်ချီဗယ်လီ’ ခေါ်သူသည် အထင်အရှားဆုံး ဖြစ်၏။ ၎င်း၏စာများ၌ တိုင်းနိုင်ငံ၏ သဘောအယူအဆတွင် ယခုတိုးတက်သော ခေတ်ကာလသဘောမျိုးကို စတင်ဖော်ပြ

ခဲ့လေသည်။ ၎င်း၏အယူသဘောအရ 'တိုင်းနိုင်ငံသည် လူတို့၏ စိတ်သဘောမှ ဖြစ်ပေါ်၍လာသော အမြတ်ဆုံးသော အရာတစ်ခု ဖြစ်လေသည်။ တိုင်းနိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွားကိုလည်း အများနှင့်ဆိုင်သော ဥပဒေဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။' -ဟု ၎င်းပညာရှိသည် သဘောပိုက်၍ နေလေသည်။ နိုင်ငံရေးပညာကို လောကုတ္တရာပညာတို့နှင့် သီးခြား၍ပေးခြင်း၌ ထိုပညာရှိသည် ပထမဖြစ်လေသည်။

တိုင်းနိုင်ငံတို့ ခြားနားခြင်း

ရှေးရှေးသောတိုင်းနိုင်ငံတို့နှင့် ယခုခေတ်ကာလတိုင်းနိုင်ငံတို့ ခြားနားခြင်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်လေသည်။

၁- ရှေးရှေးသောခေတ်သမယ တိုင်းနိုင်ငံတို့မှာ အသီးသီးသော လူပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အခွင့်တရားတို့ကို အသိအမှတ် မပြုကြချေ။ တိုင်းသူပြည်သား ထက်ဝက်တို့မှာလည်း အခွင့်တရားမရှိသော ကျေးကျွန်များ ဖြစ်ကြလေသည်။

ယခုခေတ်ကာလတိုင်းနိုင်ငံမှာ အသီးသီးသောလူတို့၏ အခွင့်တရားများကို အသိအမှတ်ပြုရသည့်အပြင်၊ ကျေးကျွန်များကိုလည်း တိုင်းပြည်တွင် မရှိစေရအောင် စီမံကြလေသည်။ လူသတ္တဝါတို့သည် အခွင့်တရားများရှိသော သတ္တဝါများ ဖြစ်ကြ၏။ အလုပ်လုပ်သောသူတို့သည် လွတ်လပ်သောသူများ ဖြစ်ကြလျက် ၎င်းတို့၏ အလုပ်များသည်လည်း အဖိုးထိုက်တန်လေသည်။

၂- ရှေးရှေးသော တိုင်းနိုင်ငံတို့၌ အုပ်ချုပ်စီမံခြင်းဌာနသည် အသက်မွေးခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော အရေးကိစ္စအားလုံးတို့ကို ကြီးကြပ်စီမံကြ၏။ ယခုခေတ်သမယ တိုင်းနိုင်ငံတို့မှာမူကား အုပ်ချုပ်စီမံခြင်းဌာနသည် ဥပဒေနှင့် နိုင်ငံရေးကိစ္စများ၌သာ ပါဝင်စီမံကြလေသည်။ ဘာသာရေးနှင့် ပတ်သက်သမျှကို သာသနာဘက်သို့ လွှဲအပ်၍ထားလေသည်။

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

- ၃- ရှေးရှေးသောတိုင်းနိုင်ငံတို့၌ လူတို့မှာ ပြည်သူ၏အဖြစ်နှင့် အခွင့်တရား ရှိကြလေသည်။
ယခုခေတ်ကာလတိုင်းနိုင်ငံတို့မှာမူ လူသတ္တဝါတို့မှာ လူပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်နှင့် အခွင့်တရား ရှိကြလေသည်။
- ၄- ရှေးရှေးသောတိုင်းနိုင်ငံတို့၌ တန်ခိုးအာဏာရှိသောသူတို့သည် မိမိတို့အာဏာကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် တိုက်ရိုက်အသုံးပြုကြလေသည်။
ယခုခေတ်ကာလမှာမူ ပြည်သူတို့၏ ရွေးကောက်ခြင်းကိုခံရသော ကိုယ်စားလှယ်အစုတို့၏ လက်တွင် ထိုအခွင့်အာဏာများကို ထားကြရလေသည်။
- ၅- ရှေးရှေးသောတိုင်းနိုင်ငံတို့၌ အုပ်ချုပ်စီမံခြင်းဆိုင်ရာ အစုအဝေး တစ်ခုသည် အမျိုးမျိုးသောတာဝန်ကို ဆောင်ကြလျက်၊ ၎င်း တစ်ခုတည်းသော အစုအဝေးသည် ဥပဒေပြုလုပ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ အသီးသီးသော ဌာန အုပ်ချုပ်စီမံရေးကို လည်းကောင်း၊ တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းအရေးကို လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ကြရလေသည်။
ယခုခေတ်ကာလတိုင်းနိုင်ငံတို့မှာမူ ၎င်းအသီးသီးသောဌာနတို့အတွက် သီးခြား စီမံဆောင်ရွက်သော အစုအဝေးများ ရှိကြရလေသည်။
- ၆- ရှေးရှေးသောတိုင်းနိုင်ငံတို့၌ တိုင်းနိုင်ငံအချင်းချင်း စပ်သွယ်ခြင်း မရှိ။ အသီးအခြား သတ်မှတ်တည်ရှိကြလေသည်။
ယခုခေတ်ကာလတိုင်းနိုင်ငံတို့မှာမူ နိုင်ငံခြားဥပဒေဖြင့် တိုင်းနိုင်ငံတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်ဆံ၍ နေကြလေသည်။
- ၇- ရှေးရှေးသောတိုင်းနိုင်ငံတို့မှာ မြို့ပြတိုင်းငယ်များဖြစ်ကြလေရာ၊ ယခုခေတ်ကာလတိုင်းငယ်များမှာ အမျိုးသား တစ်စုလုံးနှင့်သက်ဆိုင်သော တိုင်းနိုင်ငံကြီးများ ဖြစ်ကြလေသည်။

* * *

ရှေးရှေးသော ခေတ်သမယနှင့် ယခုခေတ်ကာလ၏ စပ်ကြားတွင် ‘အလယ်ခေတ်’ ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော (Mediaeval) ‘မယ်ဒီဗယ်’ ခေါ် ခေတ်သမယသည် ရှိသေး၏။ ၎င်းခေတ်ကာလ တိုင်းနိုင်ငံတို့နှင့် ယခုခေတ်သမယ တိုင်းနိုင်ငံတို့ ခြားနားခြင်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်လေသည်။

၁- အလယ်ခေတ်၌ တိုင်းနိုင်ငံတို့တွင် ‘အုပ်ချုပ်စီမံရန် တန်ခိုးအာဏာကို ဘုရားထံမှ ရရှိကြသည်။’-ဟု ဆိုကြ၏။

ယခုခေတ်ကာလတိုင်းနိုင်ငံတို့မှာမူ လူတို့၏ သဘောသဘာဝကို အမှီပြု၍ အုပ်ချုပ် စီမံကြရလေသည်။

၂- အလယ်ခေတ်မှာ အုပ်ချုပ်စီမံခြင်းသည် လောကုတ္တရာဥပဒေများနှင့် ဆက်သွယ်၍နေ၏။

ယခုခေတ်ကာလမှာမူ ဓမ္မတာသဘောတရားနှင့် ရာဇဝင်ကို အမှီပြုကြလေသည်။

၃- အလယ်ခေတ်သမယ၌ ပြည်သူတို့မှာ ဘာသာအယူဝါဒ တစ်မျိုးတည်း ရှိကြရလေသည်။ ယခုခေတ်မှာမူ ဘာသာအယူဝါဒသည် တိုင်းသား ပြည်သူ၏ အဖြစ်နှင့် တစ်စုံတစ်ရာ မသက်ဆိုင်ချေ။

၄- အလယ်ခေတ်သမယ၌ သာသနာရေးသည် တိုင်းနိုင်ငံရေးထက် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်လေသည်။

ယခုခေတ်ကာလမှာမူ တိုင်းနိုင်ငံရေးသည် ဘာသာရေးနှင့် တစ်စုံတစ်ရာ မသက်ဆိုင်သည်သာမက၊ သာသနာရေးအပေါ်၌ လွှမ်းမိုးနေလေပြီ။

- ၅- အလယ်ခေတ်သမယ၌ တိုင်းပြည်တွင် ပညာရေးကို သာသနာဘက်က ဆောင်ရွက်ရ၏။
ယခုခေတ်တွင်မှာမူ ပညာရေးကို တိုင်းနိုင်ငံက အကုန်အစင် ဆောင်ရွက်ရသည်။
- ၆- အလယ်ခေတ်၌ ဘုရားပြီးလျှင် ရှင်ဘုရင်၊ ရှင်ဘုရင်ပြီးလျှင် မင်းညီမင်းသား၊ မင်းညီမင်းသားပြီးလျှင် (Knights) ‘နိုက်စ်’ ခေါ် သူရဲကောင်းများ။-ဟူ၍ တစ်ဦးထက်တစ်ဦး ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ အမွန်အမြတ် ပြုကြရလေသည်။
ယခုခေတ်ကာလမှာမူ ထိုကဲ့သို့မဟုတ်။ ပြည်သူအမျိုးသားတို့၏ သဘောအတိုင်း အုပ်ချုပ်စီမံသောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ ကြီးကျယ် ထူးမြတ်ခြင်း သဘောမျိုးသည် တိုင်းပြည်၌ မရှိကြချေ။
- ၇- အလယ်ခေတ်သမယတွင် အုပ်ချုပ်ခြင်းအရာဝယ် တိုင်းပြည်၏ ကိုယ်စားလှယ်ရွေးချယ်ခြင်း၌ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အခြေအနေအားလျော်စွာ ရွေးကောက်ကြရလေသည်။
ယခုခေတ်မှာမူ မည်သည့်အဆင့်အတန်း၊ မည်သည့်အခြေအနေ၌ နေရသူဖြစ်စေကာမူ ရွေးကောက်ခြင်းကို ခံထိုက်လေသည်။
- ၈- အလယ်ခေတ်၌ Lords ‘လဒ်’ ခေါ် အမတ်ကြီးများ တန်ခိုးကြီးလွန်းသဖြင့် အုပ်ချုပ်စီမံရေးဌာနမှာ အာနည်းလေသည်။
ယခုခေတ်ကာလမှာမူ ၎င်းအမတ်ကြီးများမှာ မိမိတို့ထင်သလို ပြုလုပ်နိုင်ရန် လွတ်လပ်သောအခွင့်အာဏာ မရှိကြသဖြင့်၊ အုပ်ချုပ်ခြင်းဌာနမှ တန်ခိုးအာဏာကြီးမားလေသည်။

၉- အလယ်ခေတ်၌ အစဉ်အလာ၊ အလေ့အကျင့်ကို အစွဲပြု၍ ဥပဒေ ပြုလုပ်ကြရလေသည်။
 ယခုခေတ်သမယမှာမူ သင့်-မသင့် လျော်-မလျော် ဟူ၍ စဉ်းစား ဆင်ခြင်ကာ ဥပဒေပြုမင်းတိုင်ပင်အဖွဲ့အစည်းဖြင့် ဥပဒေကို တည် ထောင်ကြရလေသည်။

တိုင်းနိုင်ငံတို့၏ မူလပေါ်ပေါက်လာခြင်းအကြောင်း

ရှေးရှေးသောအခါသမယတို့၌ အချို့သောလူမျိုးတို့သည် ‘မိမိတို့၏ တိုင်းနိုင်ငံကို ဘုရားသခင်စီမံအုပ်ချုပ်သည်။’-ဟု အယူရှိကြလေသည်။

ရဟူဒီလူမျိုးတို့တိုင်းပြည် ကနဦးအစ၌ ၎င်းလူမျိုးတို့သည် ‘မိမိတို့၏ တိုင်းပြည်ကို ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်တိုင် အုပ်ချုပ်စီမံနေသည်။’-ဟု သဘောရ ကြသဖြင့် ပထမရှင်ဘုရင်တစ်ပါးကို တင်မြှောက်ကြသောအခါ ကန့်ကွက်သူ အတော်ပင် များကြလေသည်။ ထိုအခါသမယ၌ ၎င်းတို့၏အယူမှာ ‘မိမိတို့၏ တိုင်းပြည်ကို ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်တိုင် တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်သည်။’-ဟု အယူရှိကြလေသည်။

လွန်ခဲ့သော အလယ်ခေတ်သမယ၌မူ အနောက်တိုင်းပြည်လူမျိုးတို့ သည် ‘မိမိတို့တိုင်းပြည်ကို ဘုရားသခင် အုပ်ချုပ်စီမံသည်။’-ဟု အယူရှိကြ သော်လည်း ‘ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်ခြင်း မဟုတ်။ ရှင်ဘုရင် ဖြင့် တစ်ဆင့် အုပ်ချုပ်သည်။’-ဟု အယူရှိကြလေရာ၊ ရှင်ဘုရင်တို့မှာ ‘မိမိ တို့၏ဩဇာအာဏာကို ထာဝရဘုရားထံမှ တိုက်ရိုက်ရရှိသည်။’-ဟု ယုံကြည် ကြလေသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ယုံကြည်ခြင်းကြောင့် ထိုအခါသမယ၌ နိုင်ငံရေး ကိစ္စတို့မှာ သာသနာရေးကိစ္စလောက် အရေးမကြီးဘဲ နောက်ဆွယ်က ထားခံ ရလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ အယူရှိသော တိုင်းပြည်တို့မှာလည်း တစ်မျိုးတည်းသော ဘာသာအယူဝါဒကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်ကြရလေသည်။

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

mg yoe . com

ထိုကဲ့သို့သော တိုင်းပြည်များ၌ တိုင်းရေးပြည်မှု စီမံအုပ်ချုပ်ရေးတို့ မှာ အလွန်တရာ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော အလုပ်တစ်ခု ဖြစ်လေသည်။ လူ သတ္တဝါတို့၏အလုပ် မဟုတ်။ ဘုရားသခင်၏ အလုပ်-ဟူ၍ သတ်မှတ်ယူ ကြလေသည်။ ရှင်ဘုရင်မှာလည်း ‘မိမိကိုယ်တိုင် ဘုရားသခင်၏ကိုယ်စား- ဟူ၍ ယုံကြည်ကြလျက် မိမိတို့ပြုလုပ်သမျှအမှုများကို ဘုရားသခင်အလိုတော် အတိုင်းဖြစ်သည်’-ဟု အယူရှိကြပြီးလျှင်၊ ထင်သလိုပြုလုပ်နိုင်သော အခွင့်အရေး ရှိကြသောကြောင့် ‘မကောင်းသောအမှုကိုပင် ပြုစေကာမူ တော်လှန်ခံသော သူတို့မှာ အပြစ်ရှိသည်။’-ဟူ၍ အစွဲပြုကြရလေသည်။

အချို့သောသူတို့၏အယူမှာ ‘တန်ခိုးကြီးသောသူများက တန်ခိုးသတ္တိ ငယ်သောသူများကို မိမိတို့အောက်သို့ အတင်းအဓမ္မ နှိမ်နင်း၍ချခြင်းဖြင့် တိုင်းပြည်များ ဖြစ်ရလေသည်။’-ဟု အယူရှိကြလေသည်။ ထိုအယူသည် အနည်းငယ်မျှသာ မှန်၏။ လုံးလုံးကြီးမှန်သော အယူ မဟုတ်ချေ။ အဘယ့် ကြောင့်ဆိုသော်၊ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်ခြင်းအရေး၌ တန်ခိုးကြီးသော မင်းစိုးရာဇာ တို့သည် အာဏာဖြင့် လွှမ်းမိုးတတ်သော်လည်း ပြည်သူ၏အလိုနှင့် ဆန့်ကျင် ခြင်းဖြစ်ချေက ထိုကဲ့သို့သော တိုင်းပြည်တို့သည် တည်တံ့စွာနေနိုင်ဖို့ မရှိချေ။

အချို့သောပညာရှိများက ‘လူသတ္တဝါတို့မှာ ရှေးဦးစွာ ပထမ စည်းလုံး ပေါင်းဖွဲ့ကာ မနေကြဘဲ မိမိတို့ဘာသာ ထင်သလိုနေထိုင်ကြပြီးမှ တစ်ဦးကို တစ်ဦး စောင့်ရှောက်ကာ ကိုယ်စီကိုယ်စီ စောင့်ရှောက်ခြင်းကို ခံကြရပြီးလျှင်၊ အနှောင့်အယှက်မရှိဘဲ ချမ်းသာစွာနေထိုင်ဖို့ရန် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ပဋိညာဉ်ပြုကြ ပြီးနောက် ပေါင်းဖွဲ့နေထိုင်ကြသဖြင့် တစ်တစ်စ တိုင်းပြည်များ ဖြစ်ကြလေ သည်။’-ဟု အယူရှိကြလေသည်။

(Hobbes) ‘ဟောဘဲစ်’ ပညာရှိကြီး ပြောသည်မှာ

‘လူသတ္တဝါတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး လွန်စွာ ဂုဏ် ပြိုင်၍ တစ်ဦးကို တစ်ဦး နိုင်အောင်၊ တစ်ဦးထက် တစ်ဦး သာအောင် ကြံစည်တတ်သောသတ္တဝါမျိုး ဖြစ်ကြလေသည်။ ထိုအခါ ခိုက်ရန်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်တတ်သောကြောင့် အကြီးအမှူးတစ်ယောက် သော်လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုခုကို သော်လည်းကောင်း သဘောတူ ရွေးကောက် တင်မြှောက်ကြလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ စီမံခြင်းဖြင့် တိုင်းပြည် များ ဖြစ်ပေါ်ကြလေသည်။’

ထိုအယူသည် လုံးလုံးကြီး မမှန်ချေ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကမ္ဘာ ပေါ်၌ ‘လူ’ဟူသောသတ္တဝါတို့ ရှိသည်နှင့်တစ်ပြိုင်တည်း အဖွဲ့အစည်းနှင့် နေကြလေသည်။ ရှေးဦးပထမ တိရစ္ဆာန်များကဲ့သို့ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် သတ်ပုတ်နိုင်နင်း၍ နေကြပြီးမှ အကြီးအမှူးတင်မြှောက်ကာ အဖွဲ့အစည်း ပြုလုပ်ကြသည် မဟုတ်ချေ။

၎င်းပညာရှိ၏ အယူအတိုင်း မှန်လျှင် အကြီးဥက္ကဋ္ဌ မတင်မြှောက်မီ လူသတ္တဝါတို့သည် တိရစ္ဆာန်များကဲ့သို့ နေထိုင်အသက်မွေးကြရာသို့ ရောက်လေ သည်။ ထို့ပြင်-၎င်းပညာရှိ၏အယူမှာ ‘ဥက္ကဋ္ဌတင်မြှောက်ပြီးနောက် တိုင်းသူ ပြည်သားတို့မှာ အခွင့်အာဏာလွတ်လပ်ခြင်း တစ်စုံတစ်ရာမရှိကြောင်း’။- အကြီးဥက္ကဋ္ဌစီမံရာကို ခံရတော့မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်။

(Locke) ‘လော့ခ်’ ခေါ်သော ပညာရှိ၏အယူမှာ-

‘လူသတ္တဝါတို့၏အကြီးအကဲ တင်မြှောက်၍ ပြီး သော်လည်း ၎င်းတို့ရှိရင်းဖြစ်သော အခွင့်တရားတို့သည် အကုန်အစင် ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ၏လက်သို့ မရောက်။ မိမိတို့ မှာ ထိုအခွင့်တို့သည် တချို့တစ်ဝက် ကျန်ရှိသေးသဖြင့်

အကြီးဥက္ကဋ္ဌ ဘုရင်ဖြစ်သူသည် ပြည်သူတို့၏ လက်ရှိဖြစ်သော ထိုအခွင့်တရားတို့ကို ထိပါးကျူးလွန်ချေက ၎င်းရှင်ဘုရင်ကို ရာထူးမှ ချနိုင်ကြလေသည်။’

(Rousseau) ‘ရူးစူး’ ခေါ် ပညာရှင်၏အယူမှာ-

လူသတ္တဝါတို့သည် မူလအစကပင် အသင်းအစုအဝေးများနှင့် နေကြပြီးနောက် ထိုအစုအဝေးများသည် တစ်စစကြီးလာကြလေရာ တစ်ဦးတစ်ယောက်သော သူသည် အများသောသူတို့၏ သဘောဆန္ဒကို လိုက်နာရသော သဘောတရား ပေါ်ပေါက်၍ လာရလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ နေထိုင်ခြင်းသည် မူလအစဦး၌ ကောင်းသောနေထိုင်ခြင်း ဖြစ်သော်လည်း မကောင်းသောသူအချို့ ပေါ်ပေါက်၍လာကြသောအခါ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ၊ ဩဇာအာဏာတို့ကို မကောင်းသောသူတို့သည် မိမိတို့၏လက်သို့ရောက်အောင် ကြံစည်နိုင်ကြလေသည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းပြည်သူတို့ တင်မြှောက်သော ဥက္ကဋ္ဌများမှာ ပြည်သူ၏အလိုအတိုင်း ပြုကြရသောကြောင့် ပြည်သူ၏အလိုနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောအခါ အကြမ်းဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ အနုဖြင့် သော်လည်းကောင်း ထိုမကောင်းသောဥက္ကဋ္ဌတို့ကို ဖြိုဖျက်နိုင်ခွင့် ရှိကြလေသည်။’

၎င်းပညာရှိ၏ သဘောအရ အမှူးဥက္ကဋ္ဌတို့ မကောင်းခြင်းကြောင့် သူပုန်ထခြင်းသည် နည်းလမ်းကျသောအမှု ဖြစ်လေသည်။

၎င်းပညာရှိ ၃ ဦးတို့၏ အယူသည် ရာဇဝင်နှင့် မညီညွတ်သဖြင့် ၃ ဦးစလုံးပင် မှားယွင်းကြလေသည်။ အကြောင်းကိုဆိုသော် ‘လူသတ္တဝါ’ ဟူ၍ ပေါ်ပေါက်တည်ရှိသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အလိုအလျောက်အဖွဲ့အစည်း

ဖြစ်ရလေသည်။ အကြောင်းမူကား ‘လူသတ္တဝါတို့မည်သည် ဇာတိသဘော အားဖြင့် အပေါင်းအသင်းအဖွဲ့အစည်းကို အလိုအလျောက် တောင့်တကြ၏။ ၎င်းတို့မှာ စိတ်နေသဘောထား အမျိုးမျိုး ကွဲပြားကြသော်လည်း စည်းလုံးစွာ နေထိုင်ရန် သဘောဆန္ဒမှာ ‘လူ’ဟူသမျှတို့၏ စိတ်ထဲ၌ စွဲမြဲတည်ရှိသောကြောင့် ငယ်သောအဖွဲ့အစည်းက ကြီးသောအဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ပေါ်ကြလျက် တိုင်းနိုင်ငံ များ ပေါ်ပေါက်ကြရလေသည်။

တိုင်းနိုင်ငံတို့မည်သည် မရှိသောအဖြစ်မှ ရှိသောအဖြစ်သို့ ပေါ်ပေါက် ၍လာရသည် မဟုတ်။ တစ်စတစ်စ ငယ်သောအခြေမှ ကြီးသောအခြေသို့ တိုးတက်လာရသော အခြေအနေများ ဖြစ်ကြလေသည်။-ဟု (professor Burgess) ‘ပရိုဖက်ဆာ ဘားဂက်စ် ခေါ် ပညာရှိကြီးက ပြောဆိုလေသည်။

‘အဖွဲ့အစည်းတည်ထောင်ခြင်း၌ ထိုကဲ့သို့တည်ထောင်မှသာလျှင် ကောင်းမည်။’-ဟူ၍ လူတို့၏စိတ်၌ သဘောထားကာ တည်ထောင်ခြင်း မဟုတ်။ ရှေးဦးပထမ လင်မယား၊ သားအမိ၊ သားအဖသည် ရှိ၏။ ၎င်းတို့မှ တစ်ဆင့် ပြန့်ပွားကာ အိမ်ထောင်စုများစွာ ဖြစ်၏။ ထို့နောက်-သွေးစပ်သော အိမ်ထောင်စုတို့သည် လူသတ္တဝါတို့၏ ခင်မင်တွယ်တာတတ်သော သဘော အတိုင်း စုရုံးကာ နေကြ၏။ ထိုအခါ-စီးပွားကို ဖြောင့်တန်းစွာ ရှာရသော အရေး၊ ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းအရေး၊ အပရန်သူ အတွင်းရန်သူ အနှောင့် အယှက်တို့ကို ကာကွယ်ရန်အရေးများနှင့် ပတ်သက်၍ တစ်စတစ်စ အကြောင်း အားလျော်စွာ အတွေးအကြံ ပေါ်ပေါက်၍လာကြပြီးလျှင်၊ မိမိတို့၏အဖွဲ့အစည်း ကို ခိုင်လုံသည်ထက်ခိုင်လုံအောင် ကျေးရွာမှစ၍ မြို့ပြ၊ တိုင်းပြည်အဖြစ်သို့ တစ်စတစ်စ ချဲ့ထွင်လာကြလေသည်။ ရှေးပထမ လူကြီး မိဘတို့သည် အုပ်ချုပ် စီမံကြ၏။ ၎င်းလူကြီးမိဘတို့မှာ ကိစ္စများလာကြသောအခါ အရေးအကြောင်း အားလျော်စွာ လူသမာဓိ၊ ခုံသမာဓိကို တင်မြှောက်ကြရ၏။ ၎င်းတို့၌ ထူးချွန်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် အများတို့၏ ကြည်ညိုအားထားခြင်းသဘောအတိုင်း

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

အကြီးအမှူး သမ္မတသဖွယ် ဖြစ်လာရလေသည်။ ထိုမှ တစ်စတစ်စ ပြည်သူ တို့၏ ကိုးစားအားထားခြင်း ကြီးမားလေလေ ၎င်းသမ္မတ၏ဩဇာ တိုးတက် လေလေ ဖြစ်၍သာလေသည်။ ရှေးဦးပထမ လူတို့သည် ၎င်းကို ကြည်ညို လေးမြတ်ကြ၏။ ထို့နောက်-တစ်စတစ်စ ထိုသူ၏အစွမ်းသတ္တိ ကြီးမား၍ လာသောအခါ အခွင့်တန်ခိုးတို့ကို ၎င်းအား လွှဲအပ်ယုံကြည်ကြ၏။ ၎င်းအခွင့် တန်ခိုးတို့သည် ထို ထူးမြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အစွမ်းသတ္တိတစ်မျိုး ဖြစ်၍လာ လေ၏။ ၎င်း၏အမိန့်ကို လိုက်နာမည်ဖြစ်သော သူတို့သည် ပေါများ၍ လာ၏။

ထိုအခါ-၎င်း၏လက်ထဲတွင် တန်ခိုးအာဏာ ပေါ်ပေါက်၍လာလေ ရာ ကြောက်ရွံ့ရိသေခြင်းသည် လူအများတို့၏စိတ်၌ ဖြစ်ပေါ်လာလေ၏။ ထို့နောက်မှ-တစ်စတစ်စ ပြည်သူတို့၏အကျိုးကို အထူးဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊ ပြည်သူတို့အား ရန်သူအနှောင့်အယှက်ဘေးမှ ကယ်ဆယ်နိုင်ခြင်း-စသည့် အစွမ်းသတ္တိတို့ ထင်ရှားလာသောအခါ၊ ၎င်း၏ဩဇာအာဏာ၊ ၎င်း၏ အသိုက်အဝန်းသည် တိုးတက်ကြီးကျယ်၍ လာပြန်ပြီးလျှင် ‘မင်း’အဖြစ်သို့ ရောက်ရလေသည်။ ထိုအခါ-တိုင်းပြည်သည်လည်း တစ်စတစ်စ ကြီးကျယ်၍ လာရလေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ ‘ထိုကဲ့သို့သော မင်း၏အောက်၌ အသက်မွေးနေထိုင်ရခြင်းသည် အေးချမ်းခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။’-ဟု ကိုးစား ယုံကြည်ကြသောသူ ဟူသမျှတို့သည် ခိုကိုးဝင်ရောက် လာကြရလေသတည်း။

(professer Leacock) ‘ပရိုဖက်ဆာ လီးကောက်’ ခေါ် ပညာရှိသည် တိုင်းနိုင်ငံတို့ တိုးတက်ကြီးပွားလာခြင်းအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါ အတိုင်း ဖော်ပြလေသည်။

၁- ရှေးရှေးသောတိုင်းပြည်များ၌ သတ်မှတ်သော နယ်ပယ်များသည် သေးငယ်လေရာ၊ နောင် တစ်စစ ကြီးကျယ်၍လာခြင်း။

၂-ရှေးဦးပထမ တိုင်းနိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်သောအလုပ် တို့မှာ တည်တံ့ခြင်းနှင့် စည်းစနစ်ကင်းမဲ့ခဲ့သော်လည်း နောင် တစ်စတစ်စ စနစ်ကျလျက် တည်တံ့ခြင်းအခြေသို့ ရောက်လာခြင်း၊

၃-ရှေးဦးပထမ ‘နိုင်ငံရေးအလုပ်’ ဟူ၍ စည်းကမ်း ကျနစွာ မရှိခဲ့ဘဲ အလိုအလျောက် အစစအရာရာတို့သည် အခါအခွင့် အကြောင်းအားလျော်စွာ ပြုလုပ်စီမံခဲ့ကြလေ ပြီး ‘နိုင်ငံရေးအလုပ်’ ဟူ၍ သိသိသာသာ တစ်စတစ်စ ပေါ်ပေါက်၍လာခြင်း။

၄-နိုင်ငံရေးနှင့် သာသနာရေးတို့ ရှေးအခါကာလ တွင် ထွေးယှက်၍နေခဲ့ရာ နောင် တဖြည်းဖြည်း ခြားနား၍သွားခြင်း။

၅-တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ရာ၌ ‘ဒီမိုကရေစီ’ ခေါ် ပြည်သူ၏ဩဇာ လွှမ်းမိုး၍လာခြင်း။ ၎င်းတိုးတက်ခြင်းသည် အရေးအကြီးဆုံးသော တိုးတက်ခြင်းဖြစ်လေသည်။

ထို့နောက်-တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူ၏ အစွမ်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း ငှာ မတတ်နိုင်၊ တိုင်းနိုင်ငံအားဖြင့် ဆောင်ရွက်မှသာ တတ်နိုင်ဖို့ရှိသော ပညာ ရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ဆင်းရဲသူတို့ကို ကြည့်ရှုခြင်းအရေး၊ ရာဇဝတ်ပြစ်မှုများ ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းအရေးတို့သည် တစ်စတစ်စ ကြီးပွားတိုးတက်၍ လာလေသည်။ ၎င်းငှာတို့၌ ရှေးရှေးသောကာလ ခေတ်သမယတို့တွင် အုပ်ချုပ်စီမံခြင်းသည် နည်းလမ်းစည်းကမ်း မကျသည့်အပြင် ထိုငှာတို့၌ ပြည်သူ၏ဩဇာ မရှိခဲ့ချေ။ ယခုမှာမူ မင်းတိုင်ပင်အဖွဲ့အစည်းဖြင့် စီမံကြရ သောကြောင့် ပြည်သူ၏ဩဇာ မြောက်မြားစွာပါဝင်လေရာ၊ ‘အလွန်တရာ ကြီးပွားတိုးတက်နေသည်။’-ဟု မှတ်ယူရပေမည်။

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

အခန်း ၂

တရားဥပဒေအကြောင်း

တရားဥပဒေတို့သည် ၂ မျိုး ရှိ၏။ တစ်မျိုးမှာ ‘လောကုတ္တရာကျင့်စဉ် ဥပဒေ’၊ တစ်မျိုးမှာ ‘လောကီဥပဒေ’ ဖြစ်လေသည်။

ထာဝရဘုရားသခင်ကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်သောလူမျိုးတို့သည် ‘လောကုတ္တရာဥပဒေကို ဘုရားသခင် ပြုလုပ်တည်ထောင်။’-ဟု အယူရှိကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာမှာမူ ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်ချေ။ သို့သော်လည်း-ဤကျမ်းသည် လောကုတ္တရာကျမ်း မဟုတ်သဖြင့် ထိုအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အကျယ်တဝင့် ရေးသားဖော်ပြရန် မလိုချေ။

လောကီဥပဒေကိုမူကား ရှင်ဘုရင်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ၎င်း ရှင်ဘုရင်တို့ကိုယ်စားဖြစ်ကြကုန်သော အခွင့်အာဏာရှိသူတို့သည် လည်းကောင်း ပြုလုပ် တည်ထောင်ကြလေသည်။

စင်စစ်မှာ-၎င်းဥပဒေတို့သည် ပြည်သူတို့ လိုက်နာဆောင်ရွက်ဖို့ရန် တိုင်းပြည်၏ သဘောဆန္ဒအတိုင်း ပြုလုပ်စီမံရသော စည်းကမ်းအစုအဝေးများ ဖြစ်လေရာ၊ ထိုစည်းကမ်းတို့ကို နားမထောင်သောသူတို့အပေါ်၌ အစိုးရမင်းတို့ က အပြစ်ဒဏ်ပေးရလေသည်။

သို့ဖြစ်၍၊ ထိုဥပဒေတို့သည် စုဝေးနေထိုင်သော လူသတ္တဝါတို့လိုက်နာ ရန် အမိန့်အာဏာတစ်မျိုးဖြစ်လေရာ၊ ‘ထိုအမိန့်အာဏာတို့ကို လိုက်နာရ မည်။’-ဟူ၍ အကြီးဆုံးသော နိုင်ငံအစိုးရမင်းတို့က အကျပ်အတည်း အခိုင်အမာ ပြုရလေသည်။

လောကီဥပဒေတို့သည် အပြင်အပအလုပ်များ ဖြစ်ကြ၏။ လောကုတ္တရာဥပဒေတို့မှာ အတွင်းစိတ်၏အလုပ်၌လည်း သက်ဆိုင်လေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ လောကုတ္တရာဥပဒေအရ တစ်စုံတစ်ယောက်အပေါ်၌ အပြစ်ရှိသော်ငြားလည်း ‘လောကီဥပဒေရှိသည်’-ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ လိမ်လည် စကားပြောခြင်း-မုသာဝါဒကံသည် လောကုတ္တရာဥပဒေအရ အပြစ် မကောင်း မှုဖြစ်၏။ သို့သော်လည်း၊ လောကုတ္တရာဥပဒေအရ လိမ်လည်ကျမ်းရွက်ခြင်း၊ ပဋိညာဉ်စာချုပ်ကို လိမ်လည်ပြုလုပ်ခြင်း-အပြင်အပအမှုတို့ကို ပြုလုပ်မှသာ လျှင်၊ ‘တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သည်။’-ဟု ဆိုနိုင်လေသည်။

‘တစ်စုံတစ်ခုသောအမှုကို ပြုလုပ်ပြီးနောက် ထိုအမှုအတွက် အပြစ် မပေးနိုင်လျှင် ထိုအမှုကို ပြုလုပ်ခြင်းသည် ဥပဒေကို ကျူးလွန်သည်။’-ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ သို့သော်လည်း- ‘အများပြည်သူတို့ အပြစ်ဒဏ်ကို ကြောက်သော ကြောင့်သာ ဥပဒေကို လိုက်နာရသည်။’-ဟု အမြဲမှတ်ယူရန် မသင့်ချေ။ ဥပဒေကို မကျူးလွန်ရအောင် အစိုးရမင်းတို့က အကျပ်အတည်း ပြုလုပ်ထား သော်လည်း ပြည်သူတို့သည် ထိုကဲ့သို့ အကျပ်အတည်းပြုလုပ်ခြင်းကြောင့်သာ ဥပဒေကို လိုက်နာကြသည် မဟုတ်။ အလေ့အကျင့် အစဉ်အလာကြောင့် လည်းကောင်း၊ လူသတ္တဝါတို့၏စိတ်မှာ ရှိရင်းဖြစ်သော ကောင်းမြတ်သော သဘောကြောင့်လည်းကောင်း ဥပဒေကို လိုက်နာသည်။-ဟူ၍လည်း ယုံကြည် နိုင်လေသည်။ ‘ဥပဒေကို မလိုက်နာလျှင် မနေရ’-ဟု အစိုးရမင်းက အကျပ် အတည်းပြုသောကြောင့်သာလျှင် ဥပဒေကို လိုက်နာကြရသည်။-ဟု မှတ်ယူ ယုံကြည်ချေက လူသတ္တဝါတို့သည် အလွန်တရာ ရိုင်းစိုင်းကြမ်းကြုတ်သဖြင့် တရားထက် ဓားကို ကြောက်ရာသို့ ရောက်၍နေပေလိမ့်မည်။

‘ဥပဒေသည် နိုင်ငံ၌ အကြီးဆုံးသော တန်ခိုးအာဏာရှင်ဖြစ်သူ၏ အမိန့် ဖြစ်၏။ ထို အကြီးဆုံးသော တန်ခိုးအာဏာသည် ပြည်သူ၏လက်တွင် တည်ရှိချေက ထိုဥပဒေကို ‘ပြည်သူသဘောဆန္ဒဖြစ်သည်။’-ဟု အယူရှိရပေ

မည်။ ‘ဥပဒေသည် အမိန့် ဖြစ်သည်။’-ဟု ဆိုသော်၊ တန်ခိုးအကြီးဆုံးဖြစ်သူ၏ အမိန့် မဟုတ်ချေက ထိုအမိန့်သည် ဥပဒေအဖြစ်သို့ မရောက်နိုင်ချေ။ အကြောင်းမူကား အကြီးဆုံးသောအာဏာရှင်၏အမိန့် မဟုတ်ချေက ၎င်းအမိန့် ကို ထိုထက်ကြီးသော အာဏာရှင်၏အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်နိုင်လေသည်။ ‘တိုင်းပြည်ကြီး၌ အကြီးဆုံးသောအာဏာသည် အဘယ်မှာ တည်ရှိသည်။’-ဟူသော အကြောင်းကို နောက်၌ ဖော်ပြပါလိမ့်မည်။

ဥပဒေတို့သည် အစဉ်အလာမှသော်လည်းကောင်း၊ ဘာသာအယူဝါဒ မှသော်လည်းကောင်း ပေါ်ထွက်လာပြီးလျှင်၊ တရားသူကြီးတို့၏ ဆုံးဖြတ် ချက်အစဉ်အလာတို့ဖြင့် ၎င်းဥပဒေကို ထပ်လောင်းချဲ့ထွင် ဖြည့်စွက်ရလေ သည်။ ၎င်းဥပဒေတို့သည် တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ အလေ့အကျင့် အစဉ်အလာ အစွဲအလမ်း စိတ်နေသဘောထားနှင့် လုံးလုံးဆန့်ကျင်ချေက ထိုဥပဒေတို့သည် မြဲမြံတည်တံ့ခြင်း မရှိနိုင်ချေ။ တရားသူကြီးတို့၏ စီမံဆုံးဖြတ်ချက်များသည် အစဉ်အလာဖြစ်ကြလျက်၊ ယခုခေတ်ကာလများပင် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်တို့ကို အမှီပြုကာ ဥပဒေ လုပ်ကြရလေသည်။ တစ်ရံတစ်ခါ တရားစီရင်ရာ၌ လိုက်နာ အသုံးပြုရန် ဥပဒေ မရှိသည့်အခါ တရားသူကြီးတို့သည် ဖြောင့်မှန်သော ကိုယ်ပိုင်သဘောဉာဏ်ကို အသုံးပြု၍ ဆုံးဖြတ်ကြရလေသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ဆုံးဖြတ်ချက်တို့သည် ဥပဒေ၌ ထပ်လောင်းဖြည့်စွက်ခြင်းများ ဖြစ်ကြလေ သည်။ သို့သော်-၎င်းအချက်တို့မှအပ အချုပ်ကို ပြောရမည်ဆိုလျှင်၊ ဥပဒေတို့ သည် ဥပဒေပြုလုပ်ခြင်းဌာနမှ ထွက်ပေါ်လာရလေသည်။ တရားသဖြင့်တည်ရှိ သော အစိုးရမင်းတို့သည် ပြည်သူ၏အလိုကို ဆင်ခြင်ကာ ဥပဒေလုပ်နိုင်အောင် အခွင့်ကို မိမိတို့၏လက်ဝယ် ထားကြလေသည်။

တိုင်းပြည်၌ ဥပဒေလုပ်ခြင်းနှင့်ဆိုင်သော အခွင့်အာဏာသည် ပါလီမန် လွှတ်တော်မှာ ရှိလေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အများဆုံးသောဥပဒေတို့သည်

ပါလီမန်လွှတ်တော်မှ ပေါ်ထွက်လာရသည်ကို ထောက်လိုက် သော်၊ ပါလီမန်လွှတ်တော်သည် တိုင်းပြည်၌ အကြီးဆုံးသော တန်ခိုးအာဏာ၏ တည်ရှိရာဌာန ဖြစ်ကြောင်းကို သိသာလေသည်။ ပါလီမန်လွှတ်တော်သည်ကား တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ အလိုဆန္ဒနှင့် ရှည်မြင့်စွာ ဆန့်ကျင်၍ မနေနိုင်ချေ။

‘၎င်းဥပဒေတို့သည် ခေတ်ကာလသမယ အခြေအနေတို့နှင့် မညီမညွတ် တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ တိုးတက်ကြီးမြင့်သော စိတ်နေသဘောထားကို မမီ နောက်ကျန်၍ နေချေက ထိုဥပဒေတို့ကို ကျူးလွန်ခြင်းသည် ဥပဒေကို လိုက်နာခြင်းထက် ပိုမြက်သည်။’-ဟု (Woodrow Wilson) ‘ဝုဒရော့ဝီလဆင်’ က ပြောပြလေသည်။

ရောမလူမျိုးတို့၏ အယူဝါဒအရ-ဥပဒေတို့သည် တိုင်းပြည်၏အမှု ဆောင်ဖြစ်သော အာဏာပိုင်အရာရှိတို့၏ နှုတ်ဖြင့် တိုင်းပြည်ကထုတ်ပြန်သော အမိန့်များ ဖြစ်လေသည်။

ကြူတန်လူမျိုးတို့၏ အယူဝါဒအရ-ဥပဒေတို့သည် တိုင်းသူပြည်သား တို့၏ မိရိုးဖလာ အလေ့အကျင့် ဖြစ်လေသည်။

၎င်း ရောမနှင့် ကြူတန်-အယူဝါဒ ၂ မျိုး ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့် ယခု ခေတ်ကာလ ဥပဒေပုဒ်မတိုင်းဥပဒေများ ပေါ်ထွက်လာရသည်။-ဟူ၍လည်း ဆိုနိုင်ပေသည်။

အစိုးရအကြောင်း

‘တိုင်းနိုင်ငံ’ဟူသောအကြောင်းကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားရာ၌ အစိုးရသည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်ကြောင်း စိတ်ထဲ၌ ထင်မြင် သိရှိရလေသည်။ ‘တိုင်းနိုင်ငံ’ ဟူသမျှတို့၌ အုပ်ချုပ်သူများ၊ အုပ်ချုပ်ခံရသူများ ရှိလေသည်။ အုပ်ချုပ်သူ အစိုးရ မရှိသည်နှင့်တစ်ပြိုင်တည်း တိုင်းနိုင်ငံအဖြစ်သည် ရပ်စဲလျက်၊ သောင်းကျန်းသော မင်းမဲ့အဖြစ်သည် ပေါ်ပေါက်၍ လာရလေသည်။

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

‘အစိုးရ-ဆိုသည်မှာ အုပ်ချုပ်ခြင်းခံရသော သူတို့အား အမိန့်ပေးသော ဌာန’-ဟူ၍ သိရှိရလေသည်။ ၎င်းအစိုးရမင်းတို့သည် တိုင်းနိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံးသော တန်ခိုးအာဏာတို့ကို ဆောင်ရွက်အသုံးပြုသော စက်ကိရိယာ လက်နက်မျိုးနှင့် တူလေသည်။ စင်စစ်မှာသော်ကား State ခေါ် တိုင်းနိုင်ငံနှင့် တိုင်းနိုင်ငံအစိုးရ ခွဲခွာ၍မရ။ ပေါင်းစပ်လျက်ရှိသောကြောင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စကား၌လည်းကောင်း (State) ‘စတိတ်’ ခေါ် တိုင်းနိုင်ငံကိုပင် ‘အစိုးရ’ဟူ၍ သာမန်အားဖြင့် ခေါ်ဆိုတတ်ကြလေသည်။

မြန်မာဘာသာစကားမှာမူကား ထိုကဲ့သို့ ခေါ်ဆိုနိုင်ရန် လက္ခဏာ မရှိချေ။ ၎င်း အုပ်ချုပ်ခြင်းအစိုးရသည် ပြည်သူတို့က သဘောတူခွင့်ပြုပေး ကြသဖြင့် တည်ရှိရလေသည်။ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်သော ပြည်သူတို့၏ သဘောတူခြင်းကိုမျှ မခံစား မရရှိသော အုပ်ချုပ်ခြင်းတို့သည် တိုင်းပြည်၌ မရှိနိုင်ချေ။ အနည်းဆုံးအားဖြင့် အချို့အဝက်သောပြည်သူတို့က သဘောတူ ကြသဖြင့်သာလျှင် နိုင်ငံအစိုးရ ဖြစ်လေသည်။ ထိုကဲ့သို့သော သဘောတူခြင်း မျိုးကို ပြည်သူတို့က အတိအလင်း ထုတ်ဖော်မြွက်ဟာ ပြောဆို၍ မပြနိုင်သည့် အခါ၌လည်းကောင်း၊ ကန့်ကွက်ခြင်းတစ်စုံတစ်ရာကို ပြည်သူတို့က အဖွဲ့အစည်း ဖြင့် ခုခံပြုလုပ်ပြောဆိုခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သည့် အခါလည်းကောင်း ထိုကဲ့သို့ သော အစိုးရမင်းတို့ကို (Despotism) ‘ဒက်စပိုတစ်ဇင်း’ ခေါ် ‘သဘောအတိုင်း ထင်သလိုအုပ်ချုပ်ခြင်းမျိုး’ဟု ခေါ်ရလေသည်။

ပြည်သူတို့သည် အဖွဲ့အစည်းဖြင့် မိမိတို့ထင်မြင်ချက်ကို အတိအလင်း ပေးနိုင်ကြသည့်အခါ ထိုကဲ့သို့ ပြည်သူ၏အခွင့်ကိုရသော အစိုးရမင်းတို့ကို (Constitutional Government) ‘ကွန်စတီကျူရှင်နဲဂါဘားမင်း’ ခေါ် ‘တရား လမ်းအတိုင်းအုပ်ချုပ်ခြင်း’ဟု ခေါ်သည်။

တစ်ခါတစ်ရံ- ‘အစိုးရ’ဟူသောစကားကို ကိုယ်ထိလက်ရောက် အုပ်ချုပ်စီမံသော လူစုအတွက် အသုံးပြုတတ်ကြလေသည်။ ထိုလူစုသည်ကား

ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်း၏ အမိန့်ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်သူများ ဖြစ်ကြလေသည်။
ဗြိတိသျှတိုင်း (Cabinet Ministers) ‘ကက်ဘီနက်-မယ်နစ်စတာ’ ခေါ်
လွှတ်တော်အမတ်များသည် ထိုကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်စုများ ဖြစ်၍၊ ၎င်းတို့ အစု
အဝေးကိုပင် ‘အစိုးရမင်း’ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်လေသည်။

၎င်းပြင်၊ တိုင်းနိုင်ငံ၌ တန်ခိုးအကြီးဆုံးသောဌာနကို ‘အစိုးရ’ဟု
ခေါ်ဆိုရသောကြောင့် ပါလီမန်လွှတ်တော်၌ များရာဘက်သား အမတ်အစုအဝေး
ကို ‘အစိုးရ’ဟူ၍ ခေါ်ဆိုနိုင်လေသည်။ ၎င်းတို့နှင့်ဆန့်ကျင်သော အားနည်းရာ
ဘက်သား အမတ်များ၏အစုအဝေးကို (Opposition) ‘အော့ပေါစီးရှင်း’ ခေါ်
‘ခုခံကန့်ကွက်ခြင်း’ဟု ခေါ်ရလေသည်။

အစိုးရတို့၏ အရေးကြီးဆုံးသော ပထမတန်းတာဝန်မှာ ပြည်သူ၏
အရေးကိစ္စတို့ကို ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပြည်သူဆင်းရဲသားတို့၏ ထိပါးစော်ကား
ခြင်းကို ခံရသည့်အခါ ထိုကဲ့သို့ ခံရသောသူတို့၏ စိတ်ကျေနပ်အောင် ပြုလုပ်
စီရင်၍ပေးခြင်း၊ ၎င်းပြည်သူ ဆင်းရဲသားတို့အပေါ်၌ ထိပါးကျူးလွန်ခြင်းကို
မဖြစ်စေရအောင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းများ ဖြစ်လေသည်။

အခန်း ၃

တိုင်းပြည်၏ အကြီးဆုံးသော အချုပ်အခြာ၏အကြောင်း

တိုင်းပြည်၌ ‘မည်သူအချုပ်’ ဖြစ်သည်၊ ‘မည်သည့်ဌာနမှ အကြီးဆုံး’ ဖြစ်သည်ကို ကျနသေချာစွာ ဖော်ပြခြင်းငှာ စွမ်းဆောင်နိုင်သောအရာ မဟုတ်ချေ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ (Sovereignty) ‘ဆိုဘရင်းတီး’ ခေါ် ‘အချုပ်အခြာဖြစ်သည်’ -ဟူသော စကားမှာ အဓိပ္ပာယ် များစွာရှိလေသည်။ တိုင်းပြည်၏ ဘုရင်မင်းမြတ်တို့ကိုလည်း ‘အချုပ်အခြာဖြစ်သည်’ -ဟု ဆို၏။ သို့သော်လည်း -ထိုကဲ့သို့ ခေါ်ဆိုခြင်းသည် နာမည်မျှသာ ဖြစ်၍၊ တရားဥပဒေသဘောအတိုင်း မဟုတ်ချေ။

အကြောင်းမူကား-ရှင်ဘုရင်သည် ဥပဒေလုပ်သူ မဟုတ်။ ၎င်းသည် ဥပဒေအပြင်ဘက်၌လည်း မရှိ။ တိုင်းပြည်စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းအရာ၌လည်း ရှင်ဘုရင်တစ်ဦးတည်းသာလျှင် အရေးကြီးဆုံးသောပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သည်။-ဟူ၍ မဆိုနိုင်ချေ။ သို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်-ရှင်ဘုရင်မင်းမြတ်တို့ကို ‘အချုပ်အခြာ’ဟူ၍ ခေါ်ခြင်းသည် ‘အပြင်အပအရေးပေး၍ ခေါ်ဆိုခြင်း’မျှသာ ဖြစ်လေသည်။

တိုင်းပြည်၏ ပါလီမန်လွှတ်တော်ကို ‘အချုပ်အခြာ’ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ခေါ်ဆိုခြင်းကို အစွဲပြု၍ ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမူကား-ပါလီမန်လွှတ်တော်သည် ဥပဒေထုတ်ပြန်ခြင်းအရာ၌ အချုပ်အခြာ

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

ဖြစ်လေသည်။ ၎င်းဌာနသည် ဥပဒေများကို လုပ်နိုင်၍၊ ၎င်းဥပဒေများကို ဖျက်နိုင်သောဌာနလည်း ဖြစ်လေသည်။ ၎င်းဌာနမှတစ်ပါး ထုတ်ပြန်သော 'ဥပဒေ' ဟူသမျှကို မည်သူတစ်စုံတစ်ယောက်ကို မည်သူတစ်စုံတစ်ယောက်မှ ပြောင်းလဲခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ချေ။ သို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်-၎င်းဌာနကို [Soverign de Jure] 'ဆိုဘရင်း ဒေး ဂျူရေး' - 'တရားဥပဒေနှင့် ဆိုင်သောအချုပ်အခြာ' သို့မဟုတ် 'အခွင့်တရားပိုင်အချုပ်အခြာ' -ဟု ခေါ်ရလေသည်။ ၎င်းပြင် ထိုဌာန၏တန်ခိုးအာဏာကို မည်သူတစ်စုံတစ်ယောက်မျှ ဖိဆန်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ကြသည့်အပြင်၊ 'တရားဥပဒေကို မလိုက်နာဘဲ မနေရ' -ဟု အကျပ်အတည်း ပြုနိုင်သောကြောင့် (Sovereign de Fac To) 'ဆိုဘရင် ဒေဖတို-အချုပ်အခြာ အစစ်' -ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုရလေသည်။

၎င်းပြင်-(sovereign people) 'ဆိုဘရင်ပီးပူလ်' - 'အချုပ်အခြာ ပြည်သူ' -ဟူသော စကားသည်လည်း ရှိပြန်သေးသည်။ ယခုခေတ်ကာလ တိုင်းနိုင်ငံတို့မှာ နိုင်ငံရေးအရာ၌ 'ပြည်သူကို အချုပ်' ဟူ၍ ခေါ်ဆိုရလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ခေါ်ဆိုခြင်းသည် နိုင်ငံရေးကိစ္စလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ခေါ်ဆို သမုတ်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ၎င်းပြည်သူတို့ကို 'တိုင်းနိုင်ငံ၌ အချုပ်အခြာဖြစ် သည်။' -ဟု ခေါ်ဆိုရသော်လည်း ဥပဒေကိုထုတ်ပြန်နိုင်သော အစွမ်းသတ္တိ ကြောင့် ခေါ်ဆိုခြင်းမဟုတ်။ ဥပဒေထုတ်ပြန်သောလူများကို ရွေးကောက်ပေးနိုင် သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

သို့သော်လည်း၊ 'တိုင်းနိုင်ငံ၌ 'အချုပ်အခြာ' ဟူသောစကား၏ အစစ် အမှန်ဖြစ်သော အဓိပ္ပာယ်မှာ တရားဥပဒေနှင့်ပတ်သက်သော အဓိပ္ပာယ်လည်း မဟုတ်။ ကျွတ်ကျွတ်လွတ်လွတ် အကြီးဆုံးသောတန်ခိုးသတ္တိ၏ တည်ရာ ဌာနကို ဆိုလိုသည်။ ၎င်းဌာနသည်ကား (state) 'စတိတ်' ခေါ် 'တိုင်းနိုင်ငံ' ပင် ဖြစ်လေသည်။ ၎င်းတိုင်းနိုင်ငံ၏ အဆုံးမရှိသော ကြီးမားသည့်တန်ခိုး အာဏာ၏အောက်၌ ပြည်သူအပေါင်းတို့သည် နေထိုင်ကြရ၏။

ရှေးအထက်ကျော်ကာလအခါများ၌ ဘုရင်မင်းမြတ်တို့သည် အထက်
 ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အပြင်အပ နာမည်အားဖြင့်သာလျှင် အချုပ်အခြာဖြစ်
 ကြသည် မဟုတ်။ ဥပဒေအခွင့်အရေးအားဖြင့်လည်း အချုပ်အခြာ ဖြစ်ကြ
 လေသည်။ အကြောင်းမူကား-ထိုအခါသမယ၌ ဘုရင်မင်းမြတ်တို့သည်
 တိုင်းပြည်၌ အကြီးဆုံးဖြစ်ကြ၍ ဥပဒေများကို လုပ်ခြင်း၊ ဥပဒေများကို
 ဖျက်ပိုင်ခြင်း-အခွင့်တရားတို့သည် ၎င်းတို့၏ လက်ဝယ်၌ ရှိကြလေသည်။
 သို့သော်လည်း-၎င်းအခွင့်တရားသည် တဖြည်းဖြည်း ဆုတ်၍လာပြီးလျှင်
 နောက်ဆုံး၌ ဥပဒေလုပ်နိုင်သော အခွင့်၊ ဥပဒေကိုဖျက်နိုင်သော အခွင့်-
 ၎င်းအခွင့်တရားတို့သည် ဘုရင်မင်းမြတ်တို့၏လက်၌ အကုန်အစင် ပျောက်ပျက်
 ခြင်းသို့ ရောက်လေသောကြောင့် 'ဥပဒေအခွင့်တရား အချုပ်အခြာဖြစ်ခြင်း' သို့
 ရောက်လေ၏။ အကြောင်းမူကား-ဥပဒေနှင့်ပတ်သက်သော ထိုအချုပ်အခြာ
 ဖြစ်ခြင်းသည် ဥပဒေလုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အစုအဝေးရှိရာသို့ ကူးပြောင်းသက်ရောက်
 လေ၏။ ပါလီမန်လွှတ်တော်၌ ယခုအခါ ဘုရင်မင်းမြတ်ပါဝင်သော်လည်း
 ၎င်းဘုရင်မင်းမြတ်တို့မှာ ရှေးရှေးသော အစဉ်အလာကို လေးစားရှိသေခြင်းကြောင့်
 ပါလီမန်လွှတ်တော်၌ ၎င်းတို့ကို အချုပ်အခြာအမှူးသဖွယ် တင်မြှောက်၍
 ထားခြင်းမျှသာ ဖြစ်လေသည်။ စင်စစ်မှာသော်ကား-၎င်းတို့သည် ဥပဒေများကို
 မိမိတို့သဘောအတိုင်း ထုတ်ပြန်ပယ်ဖျက်နိုင်ခွင့် မရှိကြချေ။

ဥပဒေအခွင့်တရားအတိုင်း အချုပ်အခြာဖြစ်ခြင်းသည် အစစ်အမှန်
 အာဏာအချုပ်အခြာဖြစ်ခြင်းနှင့် ထပ်တူထပ်မျှပင် ဖြစ်ရလေသည်။ ထိုကဲ့သို့
 မဟုတ်ချေက တည်တံ့မြဲမြံသောတိုင်းပြည် မဖြစ်နိုင်ချေ။ တည်တံ့မြဲမြံသော
 တိုင်းပြည်တို့မှာ အခွင့်တရားရှိသောဌာန၌ တန်ခိုးအာဏာသည်လည်း
 တပါတည်း ရှိရလေသည်။